

24.11.2016

MIETINTÖ

perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa vuonna 2015
(2016/2009(INI))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: József Nagy

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS.....	3
PERUSSOPIMUS-, TYÖJÄRJESTYS- JA TOIMIELINASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO	39
NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO	43
VETOOMUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO	53
LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA.....	60
LOPULLINEN NIMENHUUTOÄÄNESTYS ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA.....	61

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa vuonna 2015 (2016/2009(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT),
- ottaa huomioon 7. joulukuuta 2000 allekirjoitetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan, josta annettiin juhlallinen julistus 12. joulukuuta 2007 Strasbourgissa ja joka tuli voimaan yhdessä Lissabonin sopimuksen kanssa joulukuussa 2009,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien (YK) yleiskokouksessaan vuonna 1948 hyväksymän ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon YK:n perussopimukset ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi sekä YK:n perussopimusten mukaisten elinten oikeuskäytännön,
- ottaa huomioon 13. joulukuuta 2006 New Yorkissa tehdyn vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen, jonka EU ratifioi 23. joulukuuta 2010,
- ottaa huomioon YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien komitean lokakuussa 2015 hyväksymät loppuhuomiot,
- ottaa huomioon New Yorkissa 20. marraskuuta 1989 tehdyn YK:n yleissopimuksen lapsen oikeuksista,
- ottaa huomioon seuraavat YK:n lapsen oikeuksien komitean esittämät yleiset huomiot: nro 6 (2005) ilman huoltajaa olevien ja huoltajastaan eroon joutuneiden lasten kohtelusta alkuperämaan ulkopuolella, nro 7 (2005) lapsen oikeuksien toteuttamisesta varhaislapsuudessa, nro 9 (2006) vammaisten lasten oikeuksista, nro 10 (2007) lasten oikeudesta nuoriso-oikeusjärjestelmään, nro 12 (2009) lapsen oikeudesta tulla kuulluksi, nro 13 (2011) lapsen oikeudesta elää vapaana kaikista väkivallan muodoista sekä nro 14 (2013) lapsen oikeudesta saada etunsa otetuksi ensisijaisesti huomioon,
- ottaa huomioon kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen vuodelta 1979 ja Pekingin toimintaohjelman; ottaa huomioon suosituksista komissiolle naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnasta 25. helmikuuta 2014 antamansa päätöslauselman¹, komission tiedonannosta ”Nollatoleranssi naisten sukuelinten silpomiseen” 6. helmikuuta 2014 antamansa päätöslauselman² sekä naisiin ja tyttöihin kohdistuvan kaikenlaisen väkivallan, myös sukuelinten silpomisen, ehkäisystä ja torjunnasta 5. kesäkuuta 2014 annetut neuvoston päätelmät,

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0126.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2014)0105.

- ottaa huomioon pakolaisten oikeusasemaa koskevan vuoden 1951 YK:n yleissopimuksen ja siihen vuonna 1967 liitetyn pöytäkirjan,
- ottaa huomioon vuonna 1990 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksista,
- ottaa huomioon vuonna 1949 tehdyn ihmisten kaupan ja toisten prostituutiosta hyötymisen tukahduttamista koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston (OHCHR) vahvistamat ihmisoikeuksia kansainvälisillä rajoilla koskevat suositeltavat periaatteet ja suuntaviivat,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien totuuden, oikeuden, korvausten ja uusiutumattomuuden takaamisen erityisraportin 22. heinäkuuta 2014 laatiman raportin,
- ottaa huomioon ikääntymistä koskevaa Madridin kansainvälistä toimintaohjelmaa varten laaditun alueellisen täytäntöönpanon strategian vuodelta 2002,
- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen antaman päätöslauselman nro 48/134 liitteessä esitetyt periaatteet kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden asemasta (niin kutsutut Pariisin periaatteet),
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (ECHR), Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön, erityisesti asiat 18766/11 ja 36030/11, sekä Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen, ministerikomitean, ihmisoikeusvaltuutetun sekä Venetsian komission yleissopimukset, suositukset, päätöslauselmat ja selonteot,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus),
- ottaa huomioon kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen ja alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman 1985 (2014) kansallisten vähemmistöjen tilanteesta ja oikeuksista Euroopassa,
- ottaa huomioon demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta koskevan Euroopan neuvoston peruskirjan,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston yleissopimuksen ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta,

- ottaa huomioon rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29. kesäkuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY¹,
- ottaa huomioon jäsenvaltioissa toteutettavista romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä 9. joulukuuta 2013 annetun neuvoston suosituksen²,
- ottaa huomioon rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11. toukokuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800³,
- ottaa huomioon rasismien ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin 28. marraskuuta 2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/913/YOS⁴,
- ottaa huomioon yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27. marraskuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY⁵,
- ottaa huomioon miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla 13. joulukuuta 2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/113/EY⁶,
- ottaa huomioon miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa 5. heinäkuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/54/EY⁷,
- ottaa huomioon audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU⁸ sekä heinä-syyskuussa 2015 pidetyn komission julkisen kuulemistilaisuuden tulokset,
- ottaa huomioon ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2002/629/YOS korvaamisesta 5. huhtikuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/36/EU⁹,
- ottaa huomioon lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/YOS

¹ EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22.

² EUVL C 378, 24.12.2013, s. 1.

³ EUVL L 132, 21.5.2016, s. 1.

⁴ EUVL L 328, 6.12.2008, s. 55.

⁵ EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16.

⁶ EUVL L 373, 21.12.2004, s. 37.

⁷ EUVL L 204, 26.7.2006, s. 23.

⁸ EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1.

⁹ EUVL L 101, 15.4.2011, s. 1.

korvaamisesta 13. joulukuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/93/EU¹,

- ottaa huomioon rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta 25. lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/29/EU²,
- ottaa huomioon syytettyjen ja epäiltyjen henkilöiden prosessuaalisista oikeuksista rikosoikeudellisissa menettelyissä annetut direktiivit,
- ottaa huomioon joulukuussa 2015 hyväksytyn tietosuojapaketin,
- ottaa huomioon Euroopan raja- ja rannikkovartioston perustamisesta annetun asetuksen sekä turvapaikkamenettelyistä annetun direktiivin,
- ottaa huomioon 15. ja 16. maaliskuuta 2002 Barcelonassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon neuvoston päätelmien yhteydessä 7. maaliskuuta 2011 hyväksytyn Euroopan tasa-arvosopimuksen vuosiksi 2011–2020,
- ottaa huomioon 15. kesäkuuta 2011 annetut neuvoston päätelmät varhaiskasvatuksesta,
- ottaa huomioon 5. ja 6. kesäkuuta 2014 kokoontuneen oikeus- ja sisäasioiden neuvoston päätelmät maahanmuuttajien kotouttamispolitiikasta Euroopan unionissa,
- ottaa huomioon 19. kesäkuuta 2015 annetut neuvoston päätelmät ”Naisten ja miesten yhtäläiset tulonsaantimahdollisuudet: sukupuolten välisten eläke-erojen poistaminen”,
- ottaa huomioon 7. joulukuuta 2015 annetun EU:n puheenjohtajakolmikron julistuksen sukupuolten tasa-arvosta,
- ottaa huomioon 16. kesäkuuta 2016 annetut neuvoston päätelmät HLBTI-henkilöiden tasa-arvosta,
- ottaa huomioon neuvoston päätelmät ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevasta toimintasuunnitelmasta 2015–2019,
- ottaa huomioon Pariisin julkilausuman kansalaisuutta ja yhteisiä vapauden, suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden arvoja edistävään koulutukseen myötävaikuttamisesta,
- ottaa huomioon ulkoasiainneuvoston 24. kesäkuuta 2013 hyväksymät suuntaviivat homo- ja biseksuaalien, transihmisten sekä intersukupuolisten henkilöiden (HLBTI) kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi,

¹ EUVL L 335, 17.12.2011, s. 1.

² EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57.

- ottaa huomioon ihmisoikeuksien puolustajia koskevat EU:n suuntaviivat,
- ottaa huomioon Eurobarometri-tutkimuksen ”Syrjintä EU:ssa 2015”,
- ottaa huomioon komission tiedonannon ”Uusi EU:n toimintakehys oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseksi” (COM(2014)0158) ja neuvoston päätelmät oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen varmistamisesta,
- ottaa huomioon komission ”List of Actions to advance LGBTI Equality” -luettelon,
- ottaa huomioon komission kertomuksen naisten ja miesten tasa-arvosta Euroopan unionissa 2015 (SWD(2016)0054),
- ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”Toimintasuunnitelma kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista varten” (COM(2016)0377),
- ottaa huomioon Eurooppa 2020 -strategian ja erityisesti sen köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaa koskevat tavoitteet,
- ottaa huomioon OECD:n / Euroopan unionin julkaisun (2015) ”Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In”,
- ottaa huomioon komission tiedonannon ”Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit” (COM(2013)0083) ja sen suosituksen ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”,
- ottaa huomioon 29. toukokuuta 2013 annetun komission kertomuksen ”Barcelonan tavoitteet: Pienten lasten hoitopalvelujen kehittäminen Euroopassa kestävän ja osallistavan kasvun edistämiseksi” (COM(2013)0322),
- ottaa huomioon ihmiskaupan hävittämiseen tähtäävän EU:n strategian (2012–2016) (COM(2012)0286) ja erityisesti järjestelyt, jotka koskevat lastensuojelujärjestelmiä koskevien suuntaviivojen laatimisen rahoittamista sekä parhaiden käytänteiden vaihtoa,
- ottaa huomioon komission tiedonannon ”EU:n puitekehys vuoteen 2020 ulottuville romanien kansallisille integrointistrategioille” (COM(2011)0173) ja 24. kesäkuuta 2011 annetut neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon komission tiedonannon ”Eteneminen romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden täytäntöönpanossa” (COM(2013)0454),
- ottaa huomioon EU:n perusoikeuskirjan soveltamista koskevan komission kertomuksen vuodelta 2015 (COM(2016)0265) sekä siihen liittyvät työasiakirjat,
- ottaa huomioon vuonna 2013 laaditun EU:n kansalaisuutta käsittelevän komission kertomuksen ”EU:n kansalaiset: sinun oikeutesi, sinun tulevaisuutesi” (COM(2013)0269),
- ottaa huomion komission tiedonannon aiheesta ”Romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevan EU:n puitekehysten ja jäsenvaltioissa toteutettavista

romanien integraatiota edistävästä tuloksellisista toimenpiteistä annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanoa koskeva arviointi” (COM(2016)0424),

- ottaa huomioon komission korruptiontorjuntakertomuksen (COM(2014)0038),
- ottaa huomioon Euroopan muuttoliikeagendan (COM(2015)0240),
- ottaa huomioon Euroopan turvallisuusagendan (COM(2015)0185),
- ottavat huomioon vuonna 2015 järjestetyn perusoikeuksia koskevan komission vuosiseminaarin päätelmät,
- ottaa huomioon vuoden 2016 perusoikeuksia koskevan vuotuisen keskustelutilaisuuden ”Moniarvoiset tiedotusvälineet ja demokratia” pohjaksi tarkoitetun julkisen kuulemistilaisuuden tulokset,
- ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston direktiiviksi uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (COM(2008)0426),
- ottaa huomioon komission ehdotuksen EU:n liittymisestä Euroopan neuvoston Istanbulin yleissopimukseen,
- ottaa huomioon 12. joulukuuta 2013 antamansa päätöslauselman kansallisten romaneja koskevien integrointistrategioiden täytäntöönpanossa edistymisestä¹,
- ottaa huomioon 4. helmikuuta 2014 antamansa päätöslauselman homofobian ja seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvan syrjinnän vastaisesta EU:n etenemissuunnitelmasta²,
- ottaa huomioon sukupuolten tasa-arvoa koskevat eri päätöslauselmansa,
- ottaa huomioon 12. syyskuuta 2013 antamansa päätöslauselman ilman huoltajaa olevien alaikäisten tilanteesta EU:ssa³,
- ottaa huomioon perusoikeuksista ja ihmisoikeuksista antamansa päätöslauselmat, erityisesti 8. syyskuuta 2015 antamansa viimeisimmän päätöslauselman perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa (2013–2014)⁴,
- ottaa huomioon maahanmuuttoa käsittelevät päätöslauselmansa, erityisesti viimeisimmän, 12. huhtikuuta 2016 annetun päätöslauselman Välimeren tilanteesta ja tarpeesta kokonaisvaltaiselle EU:n lähestymistavalle muuttoliikkeeseen⁵,

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2013)0594.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0062.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0387.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0286.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0102.

- ottaa huomioon 8. kesäkuuta 2005 antamansa päätöslauselman vähemmistöjen suojelusta ja syrjinnän vastaisista politiikoista laajentuneessa Euroopan unionissa¹,
- ottaa huomioon 27. marraskuuta 2014 antamansa päätöslauselman YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 25. vuosipäivästä²,
- ottaa huomioon 11. syyskuuta 2013 antamansa päätöslauselman uhanalaisista eurooppalaisista kielistä ja kielellisestä monimuotoisuudesta Euroopan unionissa³,
- ottaa huomioon 15. huhtikuuta 2015 antamansa päätöslauselman kansainvälisen romanien päivän johdosta – mustalaisvastaisuus Euroopassa ja romanien toisen maailmansodan aikaisen kansanmurhan tunnustaminen EU:ssa⁴,
- ottaa huomioon 21. toukokuuta 2013 antamansa päätöslauselman EU:n perusoikeuskirjasta: tiedotusvälineiden vapauden yleiset edellytykset EU:ssa⁵,
- ottaa huomioon 25. lokakuuta 2016 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta⁶,
- ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen päätöksen Euroopan komissiota koskevan oma-aloitteisen tutkinnan OI/8/2014/AN päättämisestä,
- ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen lausunnon 2/2013, joka koskee ehdotusta sopimukseksi Euroopan unionin liittymisestä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen,
- ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen päätökset ja oikeuskäytännön sekä kansallisten tuomioistuinten oikeuskäytännön, joissa perusoikeuskirjaa pidetään yhtenä viitteenä kansallisen lain tulkinnassa erityisesti asioissa C-83/14, C-360/10, C-70/10, C-390/12, C-199/12, C-200/12, C-201/12, C-404/15, C-659/15 ja C-362/14,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston laatiman perusoikeuksia koskevan vuoden 2016 kertomuksen,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston laatiman käsikirjan lapsen oikeuksia koskevasta EU:n lainsäädännöstä (2015),
- ottaa huomioon oikeuslaitoksen lapsiystävällisyyttä ja ammattilaisten näkemyksiä ja kokemuksia kymmenessä jäsenvaltiossa koskevan Euroopan unionin perusoikeusviraston vuonna 2015 toteuttaman tutkimuksen ”Child-friendly justice – Perspectives and experiences of professionals on children's participation in civil and criminal judicial proceedings in 10 EU Member States”,

¹ EUVL C 124 E, 25.5.2006, s. 405.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2014)0070.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0350.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0095.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0203.

⁶ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0409.

- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston vuonna 2015 laatiman kertomuksen ”Vammaisiin lapsiin kohdistuva väkivalta: lainsäädäntö, toimintalinjat ja ohjelmat Euroopan unionissa”,
- ottaa huomioon HLBTI-ihmisiä Euroopan unionissa koskevan perusoikeusviraston tutkimuksen ”EU LGBT Survey” (2013), tutkimuksen tuloksista laadittua vertailuanalyysiä koskevan kertomuksen ”Being Trans in the EU Comparative analysis of the EU LGBT survey data” (2014) ja intersukupuolisten perusoikeustilannetta tarkastelevan painopisteasiakirjan ”Fundamental Rights Situation of Intersex people” (2015),
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston laatiman kertomuksen ”Naisiin kohdistuva väkivalta: EU:n laajuinen tutkimus”,
- ottaa huomioon antisemitismistä ja sitä koskevaa tietoa tarkastelevan Euroopan unionin perusoikeusviraston tutkimuksen ”Antisemitism – Overview of data available in the European Union 2004–2015”,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston vertailevan oikeudellisen analyysin ”Suoja seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuoliominaisuuksiin perustuvaa syrjintää vastaan EU:ssa”,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston EU:n vähemmistöjä ja syrjintää koskevat selvitykset ja romaneja koskevan tutkimuksen,
- ottaa huomioon Euroopan tasa-arvoinstituutin vuoden 2015 tasa-arvoindeksin ja työ-, perhe- ja yksityiselämän yhteensovittamisesta Euroopan unionissa vuonna 2015 laaditun katsauksen ”Reconciliation of work, family and private life in the European Union: Policy review”,
- ottaa huomioon naisiin kohdistuvaa väkivaltaa EU:ssa koskevien tietojen ja resurssien määrittämistä ja kartoittamista koskevan Euroopan tasa-arvoinstituutin tutkimuksen ”Study to identify and map existing data and resources on sexual violence against women in the EU”,
- ottaa huomioon Europolin vuonna 2016 antaman tilanneraportin ihmiskaupasta Euroopan unionissa,
- ottaa huomioon vuonna 2015 laaditun Eurostatin ihmiskaupparaportin,
- ottaa huomioon Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound) työaikaa ja työelämän tasapainottamista koskevan tutkimuksen ”Working time and work-life balance in a life course perspective” (2013), lasten ja huollettavien hoidon vaikutusta nuorten työntekijöiden uriin koskevan tutkimuksen ”Caring for children and dependants: Effect on careers of young workers” (2013), työn ja lastenhoidon yhteensovittamista koskevan tutkimuksen ”Working and caring: Reconciliation measures in times of demographic change” (2015),
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin tutkimuspalvelun toukokuussa 2015 tekemän sukupuolten tasa-arvoa työssä ja ammatissa koskevan tutkimuksen ”Gender equality in

employment and occupation – Directive 2006/54/EC, European Implementation Assessment”,

- ottaa huomioon sukupuolen ja vammaisuuden leikkauskohdan synnyttämästä syrjinnästä laaditun Euroopan parlamentin sisäasioiden pääosaston tutkimuksen ”Discrimination Generated by the Intersection of Gender and Disability”,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan kuulemistilaisuuden, joka koski perusoikeuksia ja joka järjestettiin 16. kesäkuuta 2016,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 52 artiklan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien ja oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön sekä perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan, naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan ja vetoamusvaliokunnan lausunnot (A8-0345/2016),
- A. toteaa, että on tärkeää suojella kaikkia perusoikeuksia; toteaa, että Euroopan unionin perusoikeuskirja on sisällytetty kokonaisuudessaan perussopimukseen; ottaa huomioon, että perusoikeuksia loukataan edelleen toistuvasti unionissa ja sen jäsenvaltioissa, kuten käy ilmi komission, perusoikeusviraston, Euroopan neuvoston, YK:n ja kansalaisjärjestöjen raporteista;
- B. ottaa huomioon, että Euroopan unioni on yhteisö, jonka perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina;
- C. toteaa, että oikeusvaltio on Euroopan liberaalin demokratian selkäranka ja yksi unionin perusperiaatteista, jotka perustuvat kaikkien jäsenvaltioiden yhteisiin perustuslaillisiin perinteisiin, ja että oikeusvaltion kunnioittaminen on perussopimuksissa ja kansainvälisessä oikeudessa vahvistettujen perusoikeuksien ja velvollisuuksien edellytys;
- D. katsoo, että vastatessaan nykyisiin haasteisiin EU:n ja jäsenvaltioiden olisi ylläpidettävä näitä arvoja ja pantava ne täytäntöön kaikissa toteuttamisissaan toimituksissa; ottaa huomioon, että tapa, jolla oikeusvaltion periaatetta toteutetaan kansallisesti, on keskeisessä asemassa varmistettaessa keskinäistä luottamusta jäsenvaltioissa ja niiden oikeusjärjestelmissä; toteaa, että komission on SEU-sopimuksen 17 artiklan nojalla varmistettava perussopimusten soveltaminen;
- E. ottaa huomioon, että EU:n toimielimet ovat jo käynnistäneet menettelyjä niin kutsutun Kööpenhaminan dilemman ratkaisemiseksi; toteaa, että viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet, että välineitä ja prosesseja, joilla varmistetaan perussopimusten periaatteiden ja arvojen täysimääräinen ja oikea soveltaminen, on tarkistettava ja yhdenmukaistettava ja että olisi kehitettävä tehokas mekanismi jäljellä olevien ongelmakohtien korjaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että perussopimuksen periaatteita ja arvoja noudatetaan kaikkialla unionissa; katsoo, että mekanismin olisi oltava näyttöön perustuva, objektiivinen, syrjimätön ja tasavertaisesti arvioiva, toissijaisuus-, tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudattava ja sitä olisi sovellettava sekä

unionin jäsenvaltioihin että sen toimielimiin ja sen olisi perustuttava vaiheittaiseen lähestymistapaan, johon sisältyy sekä ennalta ehkäiseviä että korjaavia toimenpiteitä;

- F. toteaa, että Euroopan unioni on sitoutunut kunnioittamaan tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa vahvistettua tiedonsaantia ja sananvapautta koskevaa oikeutta;
- G. toteaa, että maahanmuutto on osa EU:n nykyisyyttä ja tulevaisuutta ja yksi aikamme suurimmista haasteista, sillä se vaatii EU:ta ja sen jäsenvaltioita noudattamaan kansainvälisiä humanitaarisia velvoitteitaan ja on mahdollisuus demografisista syistä, ja että se edellyttää tulevaisuuteen suuntautuvaa ratkaisua sekä lyhyen ja keskipitkän kriisinhallinnan että integrointia ja sosiaalista osallisuutta koskevan pitkän aikavälin politiikan kannalta;
- H. toteaa, että turvapaikkaoikeus taataan vuonna 1951 tehdyssä pakolaisten oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa (Geneven yleissopimus) sekä sen 31. tammikuuta 1967 hyväksytyssä lisäpöytäkirjassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa;
- I. ottaa huomioon, että komissio teki vuoden 2015 syyskuun ja joulukuun välisenä aikana 48 rikkomispäätöstä jäsenvaltioita vastaan, koska ne eivät olleet saattaneet Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää täysin osaksi kansallista lainsäädäntöään eivätkä panneet sitä täytäntöön;
- J. toteaa, että Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön mukaan ainakin 3 771 ihmistä kuoli tai katosi vuonna 2015 yrittäessään päästä turvalliseen paikkaan Euroopassa ja että kahdenkymmenen viime vuoden aikana kuolleiden ja kadonneiden kokonaismäärä on yli 30 000;
- K. toteaa, että terroriteot ovat yksi vakavimmista perusoikeuksien ja -vapauksien rikkomuksista; katsoo, että on otettava käyttöön asianmukaisia välineitä unionin kansalaisten ja asukkaiden suojelemiseksi ja jotta tällaisiin rikkomuksiin voidaan vastata yksiselitteisesti sekä torjua niitä oikeusvaltioperiaatteen mukaisesti;
- L. toteaa, että Charlie Hebdo -satiirilehden kahdeksan toimittajan murha 7. tammikuuta 2015 oli yritys hyökätä tiedotusvälineiden vapautta, sananvapautta ja taiteen vapautta vastaan Euroopan unionissa;
- M. toteaa, että on olennaista, että kaikissa jäsenvaltioiden ja EU:n toteuttamissa toimenpiteissä noudatetaan perusoikeuksia ja kansalaisoikeuksia, mukaan luettuina yksityiselämän ja perhe-elämän kunnioittaminen, oikeus vapauteen ja turvallisuuteen, oikeus henkilötietojen suojaan, syyttömyysolettama ja oikeus puolustukseen, oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus sekä ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus; muistuttaa, että turvatoimien tehokas demokraattinen valvonta on erittäin tärkeää; toteaa, että unionin kansalaisten turvallisuuden yhteydessä on suojeltava heidän oikeuksiaan ja vapauksiaan; toteaa, että nämä kaksi periaatetta ovat hyvinkin mitalin kaksi eri puolta;

- N. toteaa, että Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien rajoituksiin sovelletaan suhteellisuus- ja tarpeellisuusperiaatetta perusoikeuskirjan 52 artiklan mukaisesti;
- O. toteaa, että tiedustelupalveluja koskevaa jäsenvaltioiden toimivaltaa on kunnioitettava SEUT-sopimuksen 72 artiklan mukaisesti;
- P. toteaa, että tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevasta tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8. kesäkuuta 2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/31/EY ja erityisesti sen 15 artiklan 1 kohdassa todetaan, että jäsenvaltiot eivät saa asettaa palvelun tarjoajille palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja eivätkä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita;
- Q. ottaa huomioon, että komission tietojen mukaan 75 miljoonaa henkilöä joutuu vuosittain rikoksen uhriksi EU:ssa;
- R. ottaa huomioon, että ihmiskauppa on vakava rikos, joka tehdään usein osana järjestäytyneitä rikollisuutta, ja että se loukkaa ihmisarvoa vakavasti, on yksi perusoikeuksien loukkaamisten pahimmista muodoista, vaikuttaa suhteettomasti naisiin ja tyttöihin ja kielletään nimenomaisesti perusoikeuskirjassa;
- S. ottaa huomioon, että ihmiskauppa, jonka tarkoituksena on seksuaalinen hyväksikäyttö, on edelleen yleisin ihmiskaupan muoto; ottaa huomioon, että 76 prosenttia rekisteröidyistä uhreista EU:ssa on naisia; ottaa huomioon, että 70 prosenttia tunnistetuista ihmiskaupan uhreista EU:ssa on EU:n jäsenvaltioiden kansalaisia;
- T. toteaa, että direktiivissä 2011/36/EU otetaan käyttöön sukupuolinäkökulman huomioon ottavat yhteiset säännökset, joilla tehostetaan ihmiskauppaan liittyvien rikosten ehkäisyä ja suojellaan niiden uhreja;
- U. toteaa, että ihmiskauppa ja salakuljetus ovat kaksi erillistä ilmiötä, joilla voi kuitenkin joissain tapauksissa olla yhteys;
- V. katsoo, että syrjintä, rasismi, muukalaisviha, vihapuhe ja viharikokset, jotka perustuvat rasismiin tai muukalaisvihaan tai ennakkoluuloihin henkilön uskontoa tai vakaumusta, ikää, vammaisuutta, seksuaalista suuntautumista tai sukupuoli-identiteettiä kohtaan, uhkaavat EU:n ja sen jäsenvaltioiden arvoja; toteaa, että vihapuhe on lisääntynyt poliittisten voimien keskuudessa ja että muukalaisviha ja muut ennakkoluulot yleistyvät merkittävässä väestönosissa, myös internetin välityksellä; katsoo, että syrjinnän, rasmin ja muukalaisvihan torjunta on keskeisen tärkeää, jotta varmistetaan unionin arvojen eli suvaitsevaisuuden, monimuotoisuuden ja keskinäisen kunnioituksen noudattaminen;
- W. ottaa huomioon, että ihmiset voivat altistua moninkertaiselle ja moniperusteiselle syrjinnälle; katsoo, että tiettyä syrjinnän syytä koskevissa toimintapolitiikoissa olisi kiinnitettävä huomiota sellaisten erityisten ryhmien tilanteeseen, jotka ovat todennäköisesti muun muassa ikään, rotuun, uskontoon, seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoleen tai vammaisuuteen perustuvan moninkertaisen syrjinnän uhreja;

- X. toteaa, että naisten ja miesten tasa-arvo on yksi unionin peruseriaatteista ja että kaikenlainen sukupuoleen perustuva syrjintä on kiellettyä;
- Y. toteaa, että naisiin kohdistuva väkivalta on perusoikeusloukkaus, joka vaikuttaa naisiin kaikilla yhteiskunnan tasoilla iästä, koulutuksesta, tuloista, sosiaalisesta asemasta ja alkuperä- tai asuinmaasta riippumatta; toteaa, että sukupuolten epätasa-arvo ja sukupuolistereotyytiat lisäävät riskiä väkivaltaan ja muihin hyväksikäytön muotoihin ja vaikeuttavat naisten täysipainoista osallistumista kaikkiin elämän osa-alueisiin;
- Z. ottaa huomioon, että perusoikeusviraston keräämien naisiin kohdistettua väkivaltaa koskevien kyselytietojen mukaan EU:ssa joka kolmas nainen on kokenut fyysisistä tai seksuaalista väkivaltaa, joka kymmenes seksuaalista väkivaltaa ja joka kahdeskymmenes on raiskattu täytettyään 15 vuotta;
- AA. toteaa, että sukupuoleen perustuva väkivalta ja naisiin kohdistuva väkivalta hyväksytään edelleen monin paikoin ”hiljaisesti” eikä siitä usein ilmoiteta poliisille, koska uhri ei luota viranomaisiin; katsoo, että on sovellettava nollatoleranssiin perustuvaa lähestymistapaa;
- AB. toteaa, että seksuaali- ja lisääntymisterveys ja niitä koskevat oikeudet kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan; toteaa kuitenkin, että EU voi osaltaan edistää parhaiden käytäntöjen edistämistä jäsenvaltioissa;
- AC. katsoo, että naisille on taattava yhtäläinen mahdollisuus päästä terveydenhuollon piiriin, seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvät palvelut mukaan luettuna, taloudellisesta tilanteesta, vammaisuudesta ja maantieteellisestä sijainnista riippumatta;
- AD. toteaa, että lapsissa on yhteiskuntamme tulevaisuus ja että olemme vastuussa heidän tämänhetkisestä elämästään; katsoo, että koulutus on yksi parhaista keinoista välittää esimerkiksi rauhan, suvaitsevaisuuden, rinnakkaiselon, tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen kaltaisia arvoja viralliseen, epäviralliseen ja arkioppimiseen perustuvaan koulutukseen liittyvien menetelmien avulla perusoikeuskirjan 14 artiklan mukaisesti;
- AE. katsoo, että lasten tukipuhelimet, ilmoitukset ja vastaavat välineet ovat hyödyllisiä tietoisuutta lisäävinä ja vireillepano- ja raportointimekanismeina tapauksissa, joissa lapsen oikeuksia on loukattu;
- AF. toteaa, että lasten seksuaalisen hyväksikäytön suoratoisto verkossa ei ole enää uusi suuntaus vaan vakiintunut tosiasia; toteaa, että lapset ovat vaarassa joutua verkkoviihtelyn tai seksuaalisiin tarkoituksiin houkuttelun uhriksi, mikä voi vakavimmissa tapauksissa johtaa seksuaaliseen pakottamiseen ja muihin hyväksikäytön muotoihin, eikä toimia toteuteta riittävästi lasten seksuaalisen hyväksikäytön estämiseksi valistusohjelmien välityksellä eikä jäsenvaltioiden välistä oikeusyhteistyötä tehosteta pedofiliaverkostojen torjumiseksi;
- AG. katsoo, että alaikäisten oikeus yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan on erityisen tärkeä, sillä he ovat yhteiskunnassa kaikkein puolustuskyvyttömmimpiä;

- AH. toteaa, että sovellettaessa lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 37 artiklaa sekä periaatetta, jonka mukaan lapsen edulle on annettava etusija, ilman huoltajaa olevia ja huoltajastaan eroon joutuneita lapsia ei pääsääntöisesti pitäisi ottaa säilöön vaan olisi varmistettava, että heidät sijoitetaan turvalliseen ympäristöön, jossa he saavat tarvittavaa suojelua, terveydenhuoltoa ja koulutusta;
- AI. toteaa, että vähemmistöön kuuluvien henkilöiden oikeuksien kunnioittaminen on yksi EU:n peruseriaatteista; katsoo, että vähemmistöjen tehokasta suojelua on vahvistettava; katsoo, että populismin ja ääriliikkeiden lisääntymisen vuoksi rinnakkaiseloa vähemmistöjen kanssa ja vähemmistöjen kunnioittamista olisi edistettävä; toteaa, että vähemmistöt edistävät Euroopan rikkautta ja monimuotoisuutta; katsoo, että muuttoliikekriisi on laukaissut Euroopassa epäluottamusta ja kasvavaa vihaa vähemmistöjen yhteisöjä kohtaan;
- AJ. ottaa huomioon, että perusoikeusviraston laatiman perusoikeuksia koskevan vuoden 2016 kertomuksen mukaan syrjintä ja mustalaisvastaisuus asettavat edelleen haasteita romanien tulokselliselle kotouttamiselle; ottaa huomioon, että syrjintää käsitelleen vuoden 2015 Eurobarometri-mielipidetiedustelun mukaan etnistä alkuperää pidetään yleisimpänä syrjintäperusteena;
- AK. toteaa, että romanit kohtaavat Euroopassa yksilöinä ja ryhmänä mustalaisvastaisuutta, järjestelmällisiä ennakkoluuloja, rasismia, suvaitsemattomuutta, vihamielisyyttä, syrjintää ja sosiaalista syrjintää jokapäiväisessä elämässään; ottaa huomioon, että romanilasten erottelu kouluissa on edelleen sitkeä ongelma useimmissa jäsenvaltioissa; ottaa huomioon, että romanien syrjintä työmarkkinoilla estää heitä parantamasta mahdollisuuksiaan päästä köyhyden noidankehästä;
- AL. toteaa, että EU:n perusoikeuskirjan 8, 9, 10, 19 ja 21 artiklassa sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustetaan sosiaalisten perusoikeuksien merkitys, ja korostaa, että näitä oikeuksia ja erityisesti ammattiyhdistys-, lakko-, yhdistymis- ja kokoontumisoikeuksia on suojeltava samalla tavoin kuin muita perusoikeuskirjassa vahvistettuja perusoikeuksia;
- AM. toteaa, että vain 27 prosenttia eurooppalaisista tuntee yhteisen eurooppalaisen hätänumeron 112 ja että kaikilla ihmisillä ei edelleenkään ole mahdollisuutta käyttää sitä;
- AN. katsoo, että kaikki jäsenvaltiot ovat velvollisia suojelemaan kaikkia henkilöitä, HLBTI-ihmiset mukaan luettuina, kaikenlaiselta syrjinnältä ja väkivallalta; katsoo, että kaikenlainen seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuva syrjintä ja väkivalta olisi tuomittava;
- AO. ottaa huomioon, että Euroopan unionin perusoikeusviraston tekemän kenttätutkimuksen mukaan vallitsevat kielteiset sosiaaliset asenteet ja stereotyyppit ovat tekijöitä, jotka estävät merkittäväällä tavalla HLBTI-ihmisiin kohdistuvien syrjinnän ja viharikosten torjunnan;
- AP. toteaa, että Euroopan unionin perusoikeusviraston tutkimuksen mukaan transsukupuoliset vastaajat ilmoittivat kokeneensa eniten syrjintää, väkivaltaa ja häirintää HLBTI-alaryhmien joukossa;

Perusoikeuksien ja ihmisarvon suojelu

1. toteaa uudelleen, että ihmisarvo on kaikkien perusoikeuksien loukkaamaton perusta eikä sitä pitäisi välineellistää ja että sitä on kunnioitettava ja suojeltava kaikissa EU:n aloitteissa; kehottaa lisäämään unionin kansalaisten tietoisuutta kaikkien ihmisten synnynnäisestä arvosta, jotta yhteiskunnasta voidaan tehdä inhimillisempi ja oikeudenmukaisempi;
2. suhtautuu tuomitsevasti kaikenlaiseen kaikkiin ihmisiin EU:ssa kohdistuvaan syrjintään ja väkivaltaan, koska silloin syyllistytään ihmisarvon suoraan loukkaamiseen;
3. kehottaa jälleen kerran kunnioittamaan ihmisarvoa kuoleman hetkellä; korostaa, että kuolemanrangaistus on vastoin EU:n perusarvoja;
4. korostaa, että SEU-sopimuksen 6 artiklan 2 kohta velvoittaa unionin liittymään perusoikeuksien ja perusvapauksien suojaamisesta tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen; toteaa, että näin tehostettaisiin perusoikeuksien suojelua EU:ssa, ja odottaa, että liittymisen tiellä olevat oikeudelliset esteet raivataan mahdollisimman pian;

Oikeusvaltioperiaate

5. korostaa, että perusoikeudet ovat yleismaailmallisia, jakamattomia ja aina täydentäviä ja että sen vuoksi on tasapainotettava oikeudenmukaisesti kaikkien oikeuksia rikkaassa ja monimuotoisessa yhteiskunnassa; korostaa, että on tärkeä taata perusoikeuskirjan 2 artiklassa vahvistettujen periaatteiden täysimääräinen täytäntöönpano EU:n lainsäädännössä ja kansallisessa lainsäädännössä; kehottaa komissiota aloittamaan rikkomismenettelyt, jos jäsenvaltio rikkoo perusoikeuskirjaa pannessaan EU:n lainsäädäntöä täytäntöön;
6. palauttaa mieliin, että suhteissaan eri puolille maailmaa unionin olisi pyrittävä edistämään perusoikeuksien suojelua; kehottaa EU:n toimielimiä varmistamaan näiden oikeuksien korkeatasoisen suojelun niin ulkosuhteissa kuin sellaisissa sisäpoliittisissa toimissa, jotka vaikuttavat unionin ulkopuolella;
7. huomauttaa, että on olennaisen tärkeää taata SEU-sopimuksen 2 artiklassa lueteltujen yhteisten eurooppalaisten arvojen kaikinainen kunnioittaminen sekä unionin että kansallisessa lainsäädännössä sekä julkisissa toimissa ja niiden toteuttamisessa; katsoo, että oikeusvaltioperiaatteen turvaamiseksi kaikkien asianomaisten kansallisen tason toimijoiden on tehostettava toimiaan sen säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi; toteaa, että tehokas, riippumaton ja puolueeton oikeuslaitos on oikeusvaltion keskeinen edellytys;
8. huomauttaa, että säännönmukainen tiedonvaihto EU:n toimielinten kanssa ja jäsenvaltioiden kesken objektiivisten kriteerien ja asiayhteyteen liittyvien arvioiden perusteella voisi lieventää kaikkia oikeusvaltioon liittyviä ongelmia tai estää ne; muistuttaa kehotuksestaan vahvistaa demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskeva unionin sopimus, jonka olisi koostuttava maakohtaisia suosituksia sisältävästä vuosittaisesta kertomuksesta; katsoo, että kertomus olisi laadittava käyttämällä useita lähteitä, Euroopan unionin perusoikeusviraston, Euroopan neuvosto tai YK:n raportit mukaan luettuina, ja siihen olisi sisällytettävä nykyiset välineet, kuten oikeusalan

tulostaulu, ja sillä olisi täydennettävä niitä ja korvattava Bulgariaa ja Romaniaa koskeva yhteistyö- ja seurantamekanismi;

9. pitää myönteisenä, että neuvosto käy säännöllisesti keskusteluja oikeusvaltioperiaatteesta; katsoo, että unionin sopimukseen olisi sisällytettävä oikeusvaltiota koskeva komission kehys ja oikeusvaltiota koskeva neuvoston vuoropuhelu yhtenä unionin välineenä ja että neuvoston olisi käytävä keskustelunsa maakohtaisia suosituksia sisältävän vuotuisen kertomuksen pohjalta;
10. muistuttaa, että perusoikeudet olisi sisällytettävä kaikista lainsäädäntöehdotuksista tehtävään vaikutustenarviointiin;
11. korostaa, että perussopimukseen kirjattu ja vapaata liikkuvuutta koskevassa direktiivissä taattu unionin kansalaisten liikkumis- ja oleskeluvapaus on yksi unionin kansalaisten perusoikeuksista;
12. toteaa, että valtion puolueettomuus on ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauden suojelemisen kannalta olennaista, koska sillä taataan kaikkien uskontojen ja vakaumusten yhdenvertainen kohtelu sekä henkilön vapaus harjoittaa valitsemaansa uskontoa sekä vapaus vaihtaa uskontoa tai vakaumusta;
13. muistuttaa, että sananvapaus, tiedonvälityksen vapaus ja medianvapaus ovat keskeisessä asemassa demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen turvaamisessa; tuomitsee voimakkaasti toimittajiin ja mediaan kohdistuvan väkivallan, painostuksen ja uhkailun; kehottaa jäsenvaltioita pidättymään kaikista toimenpiteistä, jotka rajoittavat medianvapautta, viestinnän vapautta ja tiedonvälityksen vapautta; kehottaa komissiota kiinnittämään jäsenyysneuvottelujen yhteydessä enemmän huomiota myös näiden perusoikeuksien noudattamiseen;
14. kehottaa jälleen unionia ja jäsenvaltioita selvittämään mahdollisuutta perustaa väärinkäytösten paljastajien suojelujärjestelmä ja varmistaa toimittajien lähdesuoja;
15. on huolissaan joidenkin jäsenvaltioiden vankilaoloista, joille ovat usein tyypillisiä tilanahtaus ja huono kohtelu; korostaa, että vankien perusoikeudet on taattava; kehottaa komissiota arvioimaan pidätyskäytäntöjen ja rikosoikeusjärjestelmien vaikutusta lapsiin; kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita tässä suhteessa ja helpottamaan eri kansallisten viranomaisten välistä parhaiden käytäntöjen vaihtoa siitä, millä tavoin voidaan turvata vankeusrangaistusta suorittavien vanhempien ja heidän lastensa välinen suhde;
16. tuomitsee jälleen jyrkästi tehostetut kuulustelutekniikat, jotka on kielletty kansainvälisessä oikeudessa ja jotka rikkovat muun muassa oikeutta vapauteen, turvallisuuteen, inhimilliseen kohteluun, vapauteen kidutuksesta, syyttömyysolettamaan, oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, oikeusapuun sekä yhdenvertaiseen suojaan lain edessä;
17. toistaa kehotuksensa varmistaa avoimilla ja läpinäkyvillä tutkimuksilla vastuun kantaminen perusoikeuksien vakavista loukkauksista erityisesti vankikuljetusten ja laittoman vankien säilyttämisen osalta;

18. korostaa, että korruptio on vakava uhka demokratialle, oikeusvaltioperiaatteelle ja perusoikeuksille; kehottaa jäsenvaltioita ja unionin toimielimiä torjumaan systeemistä korruptiota kehittämällä tehokkaita välineitä korruption torjumiseksi ja siitä rankaisemiseksi ja tarkistamaan säännöllisesti unionin ja jäsenvaltioiden julkisen varojen käytön ja edistämään avoimuutta;
19. kehottaa komissiota hyväksymään korruptionvastaisen strategian, jota täydennetään tehokkailla välineillä; kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan korruption torjuntaa koskevaan komission kertomukseen sisältyviä suosituksia; kehottaa jäsenvaltioita tehostamaan poliisiyhteistyötä ja rikosoikeudellista yhteistyötä korruption torjunnassa; kehottaa näin ollen jäsenvaltioita ja unionin toimielimiä helpottamaan nopeasti Euroopan syyttäjänviraston perustamista ja takaamaan näin sen toiminnan riippumattomuuden ja tehokkuuden;

Maahanmuutto, kotouttaminen ja sosiaalinen osallisuus

Kotouttaminen ja sosiaalinen osallisuus

20. katsoo, että maahanmuuttajien ja kansainvälistä suojelua vastaanottavassa maassa saavien pakolaisten sosiaalinen osallisuus ja kotouttaminen ovat osa dynaamista ja moniulotteista prosessia (johon sisältyy oikeuksia ja velvoitteita), jonka olennaisena osana on oltava EU:n perustana olevien arvojen ja asianosaisten perusoikeuksien kunnioittaminen; katsoo, että tämä tarjoaa haasteen ja mahdollisuuden, jotka edellyttävät koordinoituja toimia ja vastuunkantoa pakolaisilta ja maahanmuuttajilta sekä jäsenvaltioilta, niiden paikallis- ja aluehallinnoilta sekä vastaanottavilta yhteisöiltä, joilla kaikilla on tärkeä rooli;
21. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan kotouttamistoimia mahdollisimman nopeasti ja myöntämään niille riittävät resurssit sekä kehittämään niitä yhteistyössä kansallisten instituutioiden, paikallisten hallintoelinten, koulujen ja kansalaisjärjestöjen sekä maahanmuuttajien ja pakolaisyhteisöjen kanssa; kannustaa lisäämään parhaiden käytäntöjen vaihtoa kotouttamisen alalla; kehottaa laatimaan koulutusohjelmia, joissa otetaan huomioon asianomaisten yhteisöjen alueelliset ja paikalliset näkökohdat;
22. pitää koulutukseen pääsyä yhtenä maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttamisen kulmakivistä; korostaa, että yhdenvertaisen kohtelun, syrjimättömyyden ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien periaatteet olisi taattava aina, kun suunnitellaan ja pannaan täytäntöön sosiaalista osallisuutta ja kotouttamista koskevia politiikkoja ja toimia;
23. muistuttaa, että kulttuurien ja uskontojen välistä suvaitsevaisuutta on edistettävä jatkuvien ponnistelujen ja perusteellisen vuoropuhelun avulla sekä aktivoimalla kaikki yhteiskunnan toimijat kaikilla hallintotasoilla;
24. kannustaa jäsenvaltioita pyrkimään siihen, että perheet pidetään yhdessä, sillä se parantaa kotouttamisnäkyviä pitkällä aikavälillä; kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan komission ohjeistusta oikeudesta perheenyhdistämiseen annetun direktiivin 2003/86/EY täytäntöönpanossa; korostaa, että jäsenvaltioiden olisi tehtävä kaikkensa poistaakseen kaikki oikeudelliset ja käytännön esteet, jotta tätä asiaa koskevia päätöksiä voitaisiin nopeuttaa;

Maahanmuuttajat ja pakolaiset

25. panee huolestuneena merkille maahanmuuttajien ja pakolaisten perusoikeuksien loukkauksia EU:n ulkorajoilla koskevat tapaukset ja toistaa, että kaikilla ihmisillä on oikeus nauttia ihmisoikeuksistaan; palauttaa mieliin, että turvapaikan hakeminen kuuluu perusoikeuksiin; kannustaa EU:ta ja jäsenvaltioita kohdentamaan riittävästi resursseja siihen, että turvapaikanhakijoille luodaan turvallisia ja laillisia reittejä ihmiskauppaverkostojen ja salakuljettajien liiketoimintamallin murenttamiseksi sekä sen riskin estämiseksi, että monet lähtevät vaarallisten reittien kautta matkaan; toteaa, että ihmishenkien pelastaminen on selkeästi solidaarisuuden osoitus vaarassa olevia kohtaan, mutta se on myös oikeudellinen velvoite; kehottaa jäsenvaltioita ja EU:n toimielimiä noudattamaan kansainvälistä oikeutta ja EU:n lainsäädäntöä sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjaa rajavartiointin ja turvapaikkamenettelyjen yhteydessä; korostaa, että luonnollisia henkilöitä tai kansalaisyhteisöjä, jotka aidosti auttavat hätään joutuneita henkilöitä, ei saisi uhata rangaistuksella tällaisen avun antamisesta;
26. suhtautuu myönteisesti siihen, että äskettäin hyväksytyssä Euroopan raja- ja rannikkovartiostoa koskevassa asetuksessa säädetään erityisen toimeksiannon antamisesta virastolle etsintä- ja pelastustoimien tukemiseksi ja kyseisessä asetuksessa vahvistettujen perusoikeuksien takeiden varmistamiseksi; kannustaa jäsenvaltioita tarjoamaan asianmukaista koulutusta turvapaikka-asioiden ammattilaisille (kuten haastattelijoille ja tulkeille), jotta heikossa asemassa olevat ryhmät voidaan tunnistaa mahdollisimman nopeasti ja jotta turvapaikkahakemukset voidaan käsitellä aseman määrittelyä koskevan direktiivin ja unionin tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön mukaisesti;
27. kehottaa jäsenvaltioita takaamaan vastaanotto-olosuhteet, joissa henkilöiltä ei viedä heidän perusoikeuksiaan ihmisarvoiseen elintasoon sekä fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen ja joissa noudatetaan voimassa olevaa perusoikeuksia ja turvapaikkaa koskevaa lainsäädäntöä ja kiinnitetään samalla huomiota heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin; muistuttaa, että kansainvälinen oikeus ja Euroopan unionin perusoikeuskirja edellyttävät, että jäsenvaltiot tarkastelevat vaihtoehtoja säilöönnotolle; kehottaa komissiota seuraamaan Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän täytäntöönpanoa; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan niiden turvapaikanhakijoiden tehokkaan ja varhaisen havaitsemisen, joilla on erityistarpeita, takaamaan heille nopean pääsyn mukautettuihin vastaanotto-oloihin ja antamaan menettelylliset takeet; muistuttaa, että tosiasiallista pääsyä menettelyihin koskeva oikeus on olennainen osa turvapaikkamenettelydirektiiviä, mukaan lukien oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin myös rikosoikeudellisissa menettelyissä; kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota toteuttamaan tarvittavia toimia, jotta taataan tiedonsaanti ja avoimuus tapauksissa, joissa on kyse maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden säilöönnotosta jäsenvaltioissa;
28. kehottaa komissiota ehdottamaan asetuksen (EY) N:o 862/2007 tarkistamista, jotta siihen sisällytettäisiin sukupuolieriytetyt tilastotiedot säilöönnottoyksiköiden toiminnasta, jotta voidaan parantaa ymmärtämystä pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden erityistarpeista ja vastata niihin; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita kehittämään kattavia toimintapolitiikkoja naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan kaikkien muotojen kitkemiseksi ja erityistoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että naispuolisia

turvapaikanhakijoita suojellaan ja heillä on mahdollisuus saada asiansa oikeuden ratkaistavaksi; korostaa, että maahanmuuttajanaiset voivat joutua kaksinkertaisen syrjinnän kohteiksi säilöön- ja vastaanottokeskuksissa ja että heidän on saatava naisten hygieniatuotteita sekä mahdollisuus yksityisyyteen ja terveydenhoitoon;

29. ilmaisee huolensa tiedoista, joiden mukaan järjestäytynyt rikollisuus on soluttautunut maahanmuuttajien vastaanottoon suunnattujen varojen hallintaan, ja kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti näiden varojen käyttöä sekä varmistamaan, että väärinkäytökset tutkitaan ja että niistä vastuussa olevat asetetaan syytteeseen;
30. kehottaa jäsenvaltioita pidättymään lietsomasta maahanmuuttajia ja turvapaikanhakijoita koskevaa pelkoa ja vihaa kansalaistensa keskuudessa poliittisen hyödyn tavoittelemiseksi; kehottaa siksi jäsenvaltioita toteuttamaan myönteisiä kampanjoita, joilla pyritään parantamaan kansalaisen suhtautumista kotouttamiseen;
31. pitää valitettavana, että komissio ei ole edelleenkään noudattanut 14. syyskuuta 2011 asunnottomuudesta ja 16. tammikuuta 2014 asunnottomia koskevasta EU:n strategiasta annettuja parlamentin päätöslauselmia, etenkin niiden 10 ja 11 kohtaa; painottaa, että asunnottomia koskevan EU:n strategian perustelut ovat edelleen päteviä;

Vapaus ja turvallisuus

32. on tyytyväinen komission aloitteisiin ja keskeisiin toimiin jäsenvaltioiden välisen turvallisuusyhteistyön tiivistämiseksi ja EU:n tehokkaan vastauksen esittämiseksi terrorismiin ja turvallisuusuhkiin Euroopan unionissa ja tukee täysin toimenpiteitä, joilla viitotetaan tietä kohti tosiasiallisen turvallisuusunionin perustamista; kehottaa jäsenvaltioita toimimaan toistensa kanssa täydessä yhteistyössä ja parantamaan tietojenvaihtoa niiden kesken sekä Europolin ja muiden keskeisten EU:n virastojen kanssa; korostaa, että on tärkeää kunnioittaa perusoikeuksia terrorismin torjunnassa; kehottaa arvioimaan kaikki nykyiset terrorismin torjuntatoimenpiteet;
33. korostaa, että kaikki valikoimattoman joukkoseurannan järjestelmät merkitsevät vakavaa puuttumista kansalaisten perusoikeuksiin; korostaa, että tiedusteluelinten valvontavalmiuksia koskevien lainsäädäntöehdotusten olisi aina oltava perusoikeuskirjan sekä suhteellisuus- ja tarpeellisuusperiaatteen mukaisia; tunnustaa jäsenvaltioiden yksinomaisen toimivallan tässä suhteessa, mutta kuitenkin kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti sitä, että tällainen lainsäädäntöä koskeva kehityskulku on perussopimusten mukainen, koska siihen liittyy tärkeitä oikeudellisia kysymyksiä;
34. korostaa, että jäsenvaltioiden olisi aina hätätilannetta koskevia toimia toteuttaessaan noudatettava perussopimuksia ja Euroopan ihmisoikeussopimusta; korostaa, että kaikki poikkeukset olisi rajoitettava siihen, mitä tilanne ehdottomasti edellyttää ja niiden olisi oltava yhdenmukaisia kansainväliseen oikeuteen perustuvien kyseisen jäsenvaltion velvoitteiden kanssa;
35. toistaa kaikille jäsenvaltioille esittämänsä kehotuksen varmistaa, että niiden kansallinen lainsäädäntö ja tiedustelupalvelualan valvontamekanismit ovat yhdenmukaisia perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa;

36. kehottaa kaikkia radikalisoitumisen ja terrorismin torjunnan alalla työskenteleviä lainvalvontaelimiä ja viranomaisia osallistumaan näihin toimiin myös paikallisella ja alueellisella tasolla ja varmistamaan, että ne saavat toiminnassaan tarvitsemaansa koulutusta ja tietoa; on huolissaan poliittisten ja uskonnollisten liikkeiden sekä terroristiliikkeiden osoittamasta lisääntyvästä vihamielisyydestä toimittajia ja tiedotusvälineitä kohtaan; kehottaa jäsenvaltioita takaamaan toimittajille ja tiedotusvälineille asianmukaisen suojan ja puuttumaan toimittajiin kohdistuviin hyökkäyksiin käytettävissä olevin laillisin keinoin;
37. korostaa, että uhrien, myös terrorismin uhrien, asianmukainen kohtelu on keskeisen tärkeää heidän perusoikeuksiensa turvaamisen kannalta; kehottaa tässä yhteydessä toteuttamaan vankkoja toimenpiteitä ja mekanismeja uhrien yksilöllisten tarpeiden täyttämiseksi, myös rikoksen uhreja koskevan direktiivin (2012/29/EY) täytäntöönpanon perusteellisen arvioinnin avulla, jotta taataan, että EU:ssa rikoksen uhriksi joutuneet henkilöt voivat turvautua tiettyihin vähimmäisoikeuksiin;
38. katsoo, että unionin kansalaisten radikalisoitumisen ja terroristijärjestöihin värväämisen ehkäisemistä koskevan kokonaisvaltaisen toimintalinjan menestyksellinen toteuttaminen on mahdollista ainoastaan, jos siihen liittyy pitkän aikavälin ja ennakoivia radikalismista luopumista koskevia, lainkäyttöalalla toteutettuja menettelyjä sekä koulutus- ja kotouttamistoimenpiteitä ja kulttuurien välistä vuoropuhelua; korostaa, että on kehitettävä sosiaalista osallisuutta ja kotouttamista koskevia strategioita, joilla puututaan syrjintään, joka estää koulutuksen, työpaikan ja asunnon saannin;
39. kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita radikalisoitumisen ja väkivaltaisten ääriliikkeiden ehkäisemistä koskevissa toimissaan, joiden on perustuttava eurooppalaisten arvojen, suvaitsevaisuuden ja yhteishengen edistämiseen ilman leimaamista;
40. toteaa, että syrjinnän vastaisen lainsäädännön johdonmukainen soveltaminen on osa strategioita, joilla ehkäistään radikalisoitumista ja mahdollistetaan ääriliikkeisiin kuuluvien luopuminen radikalisoitumisesta; muistuttaa, että uskonnollisten yhteisöjen syrjäyttäminen ja syrjintä Euroopan unionissa voi luoda hedelmällisen pohjan sille, että haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt liittyvät äärijärjestöihin, jotka voivat olla väkivaltaisia;
41. katsoo, että olisi vahvistettava unionin tason varhaisvaroitus- ja vastatoimijärjestelmää sellaisten yksilöiden määrittämiseksi, joihin liittyy suuri radikalisoitumisriski; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita toteuttamaan koulutuksen avulla enemmän toimia radikalisoitumisen ehkäisemiseksi; kannustaa jäsenvaltioita edistämään verkkoaloitteita, joiden tarkoituksena on torjua radikaalien ryhmien toimia, ja sisällyttämään tämän ulottuvuuden internetiin liittyvien riskien torjumista koskeviin oppitunteihin kouluissa; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita toteuttamaan enemmän toimia tukeakseen tälle riskille alttiiden henkilöiden perheitä; kehottaa vaihtamaan parhaita käytäntöjä ja laatimaan kuvauksen sellaisen ääriliikehdinnän, radikalisoitumisen ja keskustelun torjumisesta, joka yllyttää ihmisiä järjestämään ja toteuttamaan terrori-iskuja Euroopassa; painottaa, että tarvitaan tiiviimpää toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja unionin viranomaisten välistä rajat ylittävää yhteistyötä, jonka tarkoituksena on parantaa tietojen vaihtoa, jotta terroristiverkkoja voidaan torjua tehokkaammin; kehottaa jäsenvaltioita

käyttämään nykyisiä yhteistyövälineitä mahdollisimman laajasti; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita vaihtamaan parhaita käytäntöjä riskille alttiiden henkilöiden radikalisoitumisen ehkäisemiseksi erityisesti vankiloissa;

42. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita panemaan täytäntöön normeja, joilla taataan kidutuksen vastaisen komitean (CPT) suositusten ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpano sekä tutkintavankeuden että rikosoikeudellisen seuraamuksen yhteydessä;
43. toistaa komissiolle esitetyt eurooppalaisen pidätysmääräyksen tarkistamista koskevat suositukset erityisesti suhteellisuustarkistuksen ja perusoikeuspoikkeuksen käyttöönnotosta;

Ihmiskauppa

44. kehottaa EU:n lainvalvontavirastoja tehostamaan rikollisia ihmiskauppaverkostoja ja niiden tukijoita koskevia toimia ja tekemään toistensa kanssa entistä enemmän yhteistyötä sekä kiinnittämään erityistä huomiota lapsiin kohdistuviin rikoksiin; korostaa tarvetta kouluttaa eri yksiköjä, jotka ovat yhteydessä ihmiskaupan uhreihin tai mahdollisiin uhreihin, jotta niitä autetaan tunnistamaan paremmin nämä henkilöt ja tarjoamaan heille riittävää tukea, ja varmistamaan, että tässä koulutuksessa korostetaan perusoikeuksien kunnioittamista sekä erityisen haavoittuvassa tilanteessa olevien henkilöiden tarpeita;
45. panee merkille, että ihmiskaupan torjumisessa saavutettua edistystä tarkastelevan komission kertomuksen mukaan järjestäytyneet rikollisryhmät tavoittavat uusien teknologioiden avulla paljon laajemmassa mitassa kuin koskaan aiemmin suuren joukon mahdollisia uhreja, sillä monet ihmiskaupan ja etenkin seksuaaliseen ja työvoiman hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhrin on värvätty verkossa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita hyväksymään toimenpiteitä, joilla estetään ja torjutaan uuden teknologian käyttöä työkaluna erityisesti naisten ja tyttöjen etsimiseen ihmiskaupan uhreiksi;
46. korostaa, että lapset ovat haavoittuvuutensa takia ihmiskauppioiden mielikohdeita ja että ihmiskaupan uhreiksi joutuneiden lasten henkilöllisyyden selvittäminen ja tarkistaminen on kasvava ongelma; huomauttaa, että jotkut jäsenvaltiot katsovat lapsikaupan olevan erillinen hyväksikäytön muoto, kun taas jotkut liittävät lapsiuhrin aikuisiin, mikä haittaa mahdollisuutta luoda kokonaisvaltainen tiedustelukuva ja määrittää parhaat EU:n laajuiset tutkintatoimet; kehottaa siksi kehittämään välineitä, joiden avulla tällaisia lapsia voidaan seurata tätä rikosilmiötä koskevan yhteisen määritelmän pohjalta, ja ottamaan käyttöön asianmukaisia ja kohdennettuja toimia lasten tukemiseksi prosessin aikana;
47. toteaa, että holhoojan osoittaminen ilman huoltajaa oleville lapsille on tärkeä turvatoimi lasten parhaan edun varmistamiseksi; kehottaa jäsenvaltioita vahvistamaan keskus-, alue- ja paikallistasolla vailla vanhempien huolenpitoa ja ilman huoltajaa olevien lasten huoltajuusjärjestelmiä ja perustamaan näitä järjestelmiä vailla vanhempien huolenpitoa olevien lasten edunvalvonnasta laaditun käsikirjan mukaisesti; toteaa, että järjestelmän täytäntöönpanon yhteydessä on keskityttävä erityisesti lasten saattajiin sekä siihen, että

lapsen paras etu mielessä pitäen lasta ei eroteta perheestään tai epävirallisesta saattajastaan;

48. kehottaa jäsenvaltioita ponnistelemaan tasapuolisesti kaikenlaisen hyväksikäytön uhrien löytämiseksi, suojelemiseksi ja avustamiseksi ja ottamaan työmarkkinaosapuolet, yksityinen sektori, ammattijärjestöt ja kansalaisyhteiskunta aktiivisesti mukaan sekä varmistamaan uhrien suojelupäätösten vastavuoroinen tunnustaminen unionissa; kehottaa jäsenvaltioita panemaan täysimääräisesti ja oikein täytäntöön ihmiskaupan torjuntaa koskevan EU:n direktiivin ja erityisesti sen 8 artiklan, jossa kehoitetaan välttämään uhrien kriminalisointia, sekä lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston torjumisesta annetun direktiivin, ja kehottaa jäsenvaltioita sekä EU:n toimielimiä ja virastoja tehostamaan ihmiskaupan torjuntaa koskevaa yhteistyötään, parhaiden käytäntöjen vaihto mukaan luettuna, EU:n ihmiskaupan torjunnan koordinaattorin tuella sekä ihmiskaupan torjunnan kansallisista raportoijista tai vastaavista järjestelyistä koostuvan EU-verkoston puitteissa;
49. kehottaa Euroopan unionia ja jäsenvaltioita ratifioimaan Euroopan neuvoston yleissopimuksen ihmiskaupan vastaisista toimista; korostaa, että jäsenvaltioita ja Europolin kaltaisia asiaankuuluvia virastoja olisi tuettava niiden pyrkimyksissä mahdollistaa ihmiskauppaa helpottavien henkilöiden syytteeseen asettaminen; kehottaa myös jäsenvaltioita puuttumaan kansallisissa strategioissaan ja toimintasuunnitelmissaan ihmiskaupan ja ihmisten hyväksikäytön kysyntäpuoleen;
50. korostaa, että koulutus on tehokas ihmiskaupan ja hyväksikäytön ehkäisykeino, ja kehottaa jäsenvaltioita panemaan keskus-, alue- ja paikallistasoilla täytäntöön rikollisuuden ehkäisemistä koskevia koulutusohjelmia kansallisten opetussuunnitelmien yhteydessä sekä edistämään ja valtavirtaistamaan rikollisuuden ehkäisemiseen tähtäviä ohjelmia ja tiedotustoimia;
51. muistuttaa tarpeesta tehostaa toimenpiteitä ihmiskaupan uhrien tuottamien tavaroiden tai palvelujen kulutuksen ehkäisemiseksi ja estämiseksi; korostaa, että tällaiset toimenpiteet olisi sisällytettävä tämän vitsauksen torjuntaa koskevaan unionin strategiaan, jossa myös yritysten olisi oltava mukana;
52. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita tunnustamaan ihmiskaupan lunnaiden toivossa sekä siihen liittyvän vakavan kidutuksen ihmiskaupan muodoksi; katsoo, että vakavasti traumatisoituneet eloonjääneet on katsottava rikollisen ihmiskaupan muodon uhreiksi, joiden on saatava suojelua, hoitoa ja tukea¹;

Syrjinnän, muukalaisvihan, viharikosten ja vihapuheen torjunta

53. ilmaisee huolensa afrofabian, romanivastaisuuden, juutalaisvastaisuuden, islaminpelon ja maahanmuuttajavastaisuuden muodossa ilmenevästä lisääntyvästä rasismista ja muukalaisvihasta; kehottaa jäsenvaltioita suojelemaan ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapautta; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita sisällyttämään moniperusteisen syrjinnän torjumisen tasa-arvoa koskeviin politiikkoihinsa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tehostamaan parhaiden

¹ Tällainen ihmiskaupan muoto on jo esitelty Eritrean tilanteesta 10. maaliskuuta 2016 annetussa Euroopan parlamentin päätöslauselmassa. Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0090.

käytäntöjen vaihtoa ja vahvistamaan yhteistyötään rasismiin, muukalaisvihan, homofobian, transfobian ja muiden suvaitsemattomuuden muotojen torjumiseksi ja ottamaan siihen täysimääräisesti mukaan kansalaisyhteiskunnan perusoikeusviraston kaltaisten asianomaisten sidosryhmien panoksen ohella;

54. on tyytyväinen perusoikeuksia koskevan vuoden 2015 keskustelutilaisuuden tuloksiin sekä juutalais- ja muslimivihan torjunnasta vastaavien koordinaattorien nimitykseen; kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita koordinoimaan ja tehostamaan politiikkatoimia, joilla puututaan juutalais- ja muslimivihaan, keskustelutilaisuudessa määritettyjen keskeisten toimien välitön täytäntöönpano mukaan luettuna;
55. pitää valitettavana, että vuonna 2008 ehdotettua yhdenvertaista kohtelua koskevaa direktiiviä ei ole vielä hyväksytty neuvostossa; toistaa neuvostolle kehotuksensa hyväksyä mahdollisimman pian tätä ehdotusta koskevan kantansa; kannustaa komissiota pyrkimään konkreettiseen edistykseen EU:n syrjinnänvastaisessa toimintasuunnitelmassa;
56. tuomitsee rasismiin, muukalaisvihan, uskontoon liittyvän suvaitsemattomuuden tai henkilön vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin tai vähemmistöasemaan liittyvien ennakkoluulojen aiheuttamat vihapuhe- ja viharikostapaukset, joita ilmenee unionissa päivittäin; pitää valitettavana vihapuheen lisääntymistä tietyissä instituutioissa, poliittisissa puolueissa ja tiedotusvälineissä; kehottaa EU:ta näyttämään esimerkkiä ja vastustamaan vihapuhetta toimielimissään;
57. on huolestunut vihapuheen yleistymisestä internetissä; suosittaa, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön yksinkertaisen menettelyn, jolla kansalaiset voivat ilmoittaa vihapuheesta verkossa; pitää myönteisenä komission ilmoitusta verkossa lausutun vihapuheen torjumista koskevista käytännösäännöistä ja kannustaa noudattamaan niitä ja jatkamaan pyrkimyksiä yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamiseksi; muistuttaa, että tässä suhteessa toteutettavat toimet eivät saa olla ristiriidassa sananvapauden ja erityisesti myös lehdistönvapauden liittyvien peruseräaatteiden kanssa;
58. ilmaisee huolensa siitä, että uhrin ei ilmoita viharikoksista riittämättömien takeiden vuoksi ja että viranomaiset eivät tutki ja tuomitse asianmukaisesti viharikoksia jäsenvaltioissa; kehottaa jäsenvaltioita kehittämään ja jakamaan viharikosten ja vihapuheen raportoimiseen tarkoitettuja välineitä ja mekanismeja ja varmistamaan, että kaikki väitettyä viharikosta tai vihapuhetta koskevat tapaukset tutkitaan tehokkaasti, että niihin liittyvät henkilöt asetetaan syytteeseen ja että ne käsitellään oikeudessa kansallisen lainsäädännön ja tarvittaessa rasismiin ja muukalaisvihan torjumisesta annetun puitepäätöksen, unionin ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiaan liittyvän oikeuskäytännön mukaisesti siten, että samalla varmistetaan sananvapautta ja tiedonsaannin vapautta koskeva oikeus sekä yksityisyyden suoja ja tietosuojaj;
59. ilmaisee huolensa siitä, että useat jäsenvaltiot eivät ole vielä saattaneet puitepäätöksen 2008/913/YOS määräyksiä asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään, ja kehottaa asianomaisia jäsenvaltioita tekemään niin ja panemaan sen ja rikoksen uhreista annetun direktiivin 2012/29/EU täysimääräisesti täytäntöön; kehottaa komissiota seuraamaan näiden välineiden saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja

käynnistämään tarvittaessa rikkomismenettelyjä; panee merkille, että jotkut jäsenvaltiot ovat laajentaneet syrjinnän uhreille annettavan suojelun koskemaan myös muita perusteita, kuten seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti, kun ne panevat puitepäättöstä täytäntöön; kannustaa komissiota käynnistämään keskustelun niiden jäsenvaltioiden kanssa, joiden lainsäädäntö ei kata homofobisia motiiveja ja vihamotiiveja, jotta ne poistaisivat jäljellä olevat lainsäädännölliset aukot;

60. kehottaa komissiota tukemaan lainvalvonta- ja oikeusviranomaisille sekä asiaankuuluville unionin virastoille tarkoitettuja koulutusohjelmia, joiden tarkoituksena on syrjivien käytäntöjen ja viharikosten ehkäiseminen ja selvittäminen; kehottaa jäsenvaltioita antamaan tällaisten rikosten tutkinnasta ja syytteenpanosta vastaavien viranomaisten käyttöön käytännön välineet ja asiantuntemuksen, joita he tarvitsevat puitepäättökseen kattamien rikosten tunnistamisessa ja käsittelyssä sekä uhrien kanssa vuorovaikutuksessa toimimisessa ja viestinnässä;
61. toteaa, että eriarvoisuuden koko laajuus EU:ssa on jäänyt selvittämättä, koska jäsenvaltioiden keräämiä vertailukelpoisia ja eriytettyjä tasa-arvoa koskevia tietoja ei ole saatavilla; katsoo, että tällaisten tietojen kerääminen jäsenvaltioissa on olennaista EU:n tasa-arvolainsäädännön täytäntöönpanemista koskevien merkityksellisten toimintapolitiikkojen laadinnan kannalta; kehottaa Euroopan komissiota ja neuvostoa tunnustamaan, että tarvitaan luotettavia ja vertailukelpoisia yhdenvertaisuutta koskevia tietoja, joiden avulla voidaan mitata eri syiden mukaan jaoteltua syrjintää ja toimittaa tietoja poliittista päätöksentekoa varten; kehottaa kumpaakin toimielintä määrittelemään yhdenmukaiset yhdenvertaisuutta koskevien tietojen keräysperiaatteet, jotka perustuvat itsemäärittelyyn, EU:n tietosuojanormeihin ja asiaankuuluvien yhteisöjen kuulemiseen;
62. kehottaa unionin toimielimiä ja jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia vahvistamaan ihmisoikeuksia ja kulttuurien välistä toimintaa koskevan koulutuksen roolia kansallisissa opetussuunnitelmissa keinona ehkäistä rasismia ja kaikkia suvaitsemattomuuden muotoja, ja kehottaa edistämään oikeuksia koskevia tiedotustoimia; katsoo, että kattavaan ihmisoikeuskasvatukseen on sisällytettävä myös riittävästi menneisyyden ihmisoikeusrikkomuksia ja institutionaalista rasismia sekä muistin merkitystä koskevaa koulutusta;
63. pitää välttämättömänä, että kaikki jäsenvaltiot osallistuvat kansallisiin tai kansainvälisiin rikostutkintoihin, joissa pyritään selvittämään vastuunjakoa sekä selvittämään totuus ja varmistamaan, että uhrit saavat oikeutta ja korvauksia näistä rikoksista ihmisyyttä vastaan, joihin totalitaariset hallinnot syyllistyvät unionissa; kehottaa jäsenvaltioita takaamaan, että oikeusalan ammattilaiset saavat tämän alan koulutusta; pyytää komissiota toteuttamaan puolueettoman arvioinnin näiden prosessien tilasta demokraattisen muistin vaalimiseksi kaikissa jäsenvaltioissa; varoittaa, että demokraattista muistia koskevien kansainvälisten suositusten ja yleistoimivaltaa koskevien periaatteiden noudattamatta jättäminen loukkaavat oikeusvaltion perusperiaatteita;

Naisten oikeudet ja naisiin kohdistuva väkivalta

64. pitää valitettavana, että sukupuolten tasa-arvoa ei ole vielä saavutettu, että monilla aloilla ei ole saatu aikaan parannuksia ja että naisten perusoikeuksia loukataan edelleen;

tuomitsee kaikenlaisen naiseen ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan, kuten perheväkivallan, kunniamurhat, pakkoavioliitot, ihmiskaupan ja naisten sukuelinten silpomisen; katsoo, että tällaiset käytännöt eivät voi koskaan olla perusteltuja ja että ne olisi kriminalisoitava ja niistä olisi rangaistava ja että EU:n ja kansallisten viranomaisten olisi tehostettava yhteistyötään erityisesti hyvien käytäntöjen vaihdon avulla sekä parannettava kaikenlaista naiseen kohdistuvaa väkivaltaa koskevien tietojen keräämistä ja vertailtavuutta, moninkertainen syrjintä mukaan luettuna; katsoo, että kaikkien unionissa asuvien on kunnioitettava lainsäädäntöä ja naisten oikeuksia ja ihmisarvoa alkuperäisestä kulttuuristaan ja perinteistään riippumatta;

65. pitää valitettavana, että naisia ja tyttöjä ei suojella väkivallalta samalla tavoin kaikissa jäsenvaltioissa; korostaa, että naiseen ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjuntaa on tehostettava edelleen monin tavoin; kehottaa EU:ta allekirjoittamaan ja ratifioimaan Istanbulin yleissopimuksen komission käynnistettyä menettelyn maaliskuussa 2016; muistuttaa jäsenvaltioita siitä, että EU:n liittyminen Istanbulin yleissopimukseen ei vapauta niitä yleissopimuksen allekirjoittamiselta, ratifioinnilta ja täytäntöönpanolta, ja kehottaa niitä tekemään niin; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tarkastelemaan nykyistä lainsäädäntöä uudelleen ja pitämään naiseen kohdistuvan väkivallan asialistan kärjessä, koska sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa ei tulisi suvaita; toistaa komissiolle esittämänsä kehotuksen laatia ehdotus säädökseksi sellaisten toimenpiteiden vahvistamisesta, joilla edistetään ja tuetaan naiseen ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjumista koskevia jäsenvaltioiden toimia;
66. kehottaa jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia toteuttamaan entistä enemmän tiedotuskampanjoita, joilla ehkäistään väkivaltaa ja rohkaistaan naisia ilmoittamaan rikoksista; kehottaa jäsenvaltioita määräämään asianmukaisia ja ennaltaehkäiseviä seuraamuksia rikoksentehtäjille ja suojelemaan kaikkia väkivallan uhreja ja heidän oikeuksiaan viipymättä keskittyen erityisesti heikossa asemassa oleviin ryhmiin uhrien oikeuksia koskevan direktiivin mukaisesti; kehottaa jäsenvaltioita panemaan täysimääräisesti täytäntöön eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun direktiivin 2011/99/EU, jotta voidaan varmistaa väkivallan uhreiksi joutuneiden naisten ja tyttöjen asianmukainen suojelu, sekä ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta annetun direktiivin 2011/36/EU, jotta voidaan suojella naisia ja tyttöjä joutumasta ihmiskaupan, väkivallan ja seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi; korostaa, että sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrien olisi saatava asianmukaista hoitoa ja tukea sisäisten sääntöjen ja kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti;
67. korostaa, että sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta edellyttää naiseen ja tyttöihin kohdistuvien asenteiden muuttamista; kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään lisätoimiin sellaisten sukupuolistereotyyppien torjumiseksi, jotka toistavat ja vahvistavat sukupuolirooleja sellaisilla keskeisillä aloilla, joilla tällaisia stereotyyppiä ylläpidetään; kehottaa komissiota jakamaan jäsenvaltioiden parhaita käytäntöjä sukupuoliin liittyvien stereotyyppien käsittelemiseksi kouluissa; kehottaa jäsenvaltioita tarjoamaan poliisille, oikeuslaitoksen henkilökunnalle ja tuomareille sensitiivisyyttä koskevaa ja muuta tarpeellista erityiskoulutusta, jotta nämä kykenevät toimimaan asianmukaisesti sukupuoleen perustuvan väkivallan osalta uhrien traumatisoitumisen ja uudelleen uhriksi joutumisen ehkäisemiseksi rikosoikeudellisen menettelyn aikana; kehottaa jäsenvaltioita auttamaan viranomaisia havaitsemaan tehokkaasti sukupuoleen

perustuvan väkivallan uhrien haavoittuvuuden ja tarjoamaan näille tarvittaessa erityisiä tukipalveluja uhrien oikeuksia koskevan direktiivin mukaisesti;

68. kehottaa jäsenvaltioita tarjoamaan sukupuoleen perustuvan väkivallan uhreille riittävän määrän turvakoteja sekä kohdennettuja ja yhdennettyjä tukipalveluita, psykologinen apu ja neuvonta mukaan luettuina; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan kaikin mahdollisin tavoin sukupuoleen perustuvan väkivallan uhreja auttavia kansalaisyhteiskunnan järjestöjä;
69. kehottaa jäsenvaltioita puuttumaan perheväkivallan uhreiksi joutuvien vammaisten naisten tilanteeseen, koska nämä eivät usein pääse pakoon väkivaltaisesta suhteesta;
70. ilmaisee vakavan huolensa edelleen esiintyvistä sukuelinten silpomista koskevasta jatkuvasta käytännöstä, joka on naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan vakava muoto; kehottaa jäsenvaltioita lisäämään kaikkien asianosaisten toimijoiden tietoisuutta ja keskittymään ennaltaehkäisyyn naisten sukupuolielinten silpomista koskevissa toimintapolitiikoissaan; kehottaa lisäksi jäsenvaltioita toimimaan kiinteässä yhteistyössä, jotta ne voisivat tehostaa tietojen keräämistä ja lisätä ymmärrystä tästä ilmiöstä, jotta naisten ja tyttöjen silpomisen lopettamiseen tähtäävien toimien tulokset olisivat mahdollisimman hyvät;
71. tuomitsee vahvasti unionissa julkisilla paikoilla usein tapahtuneet ahdistelut ja raiskaukset ja katsoo, että kaikkien naisten ja tyttöjen olisi tunnettava olevansa turvassa kaikenlaiselta seksuaaliselta häirinnältä julkisilla paikoilla; kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että tällaisista teoista määrätään asianmukaiset seuraamukset, rikoksenteijät saatetaan oikeuden eteen ja uhreille tarjotaan suojelua; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita vahvistamaan toimiaan naispuolisten pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden suojelemiseksi, koska he ovat erityisen alttiita väkivallalle liikkeellä ollessaan;
72. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan sukupuolten tasa-arvon työpaikoilla; pitää valitettavana, että naiset kärsivät yhä syrjivistä työolosuhteista; korostaa, että naisten edustus on alhainen tieteen, teknologian ja konetekniikan alalla, yrittäjinä ja päätöksentekoprosessissa sekä yksityisellä että julkisella sektorilla, ja korostaa, että sukupuolten väliset palkkaerot ovat syrjintää, jota ei voida hyväksyä; kehottaa komissiota tehostamaan toimiaan naisten edustuksen lisäämiseksi politiikan ja talouden alalla, parantamaan naisten osallistumista koskevien tietojen keräämistä ja puuttumaan sukupuolten eriarvoisuuteen tiedotusvälineissä edistämällä parhaiden käytäntöjen vaihtoa;
73. palauttaa tässä yhteydessä mieliin, että miesten ja naisten tasa-arvo voidaan saavuttaa vain jakamalla oikeudenmukaisesti uudelleen palkallinen ja palkaton työ; panee merkille, että naisten ja tyttöjen perusoikeuksia voidaan suojella lisäämällä heidän taloudellista, sosiaalista ja poliittista vaikutusvaltaansa, edustustaan ja osallisuuttaan; toteaa, että viime vuosina esille on noussut sukupuolten tasa-arvoa vastustavia liikkeitä, jotka haastavat nykyiset saavutukset naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon alalla;
74. palauttaa mieliin iäkkäänä kohdatun köyhyyden etenkin naisten tapauksessa, mikä johtuu jatkuvasta sukupuolten välisestä palkkaerosta ja johtaa sukupuolten eläke-eroon; kehottaa jäsenvaltioita laatimaan asianmukaisia toimintapolitiikkoja, joiden avulla

vastaavasti tuetaan iäkkäitä naisia ja poistetaan sukupuolten välisten erojen rakenteelliset syyt; painottaa laadukkaiden julkisten palvelujen keskeistä merkitystä köyhyyden ja etenkin naisten köyhyyden torjumisessa;

75. huomauttaa, että kotitaloustyöntekijät ovat pääasiassa naisia, ja kehottaa jäsenvaltioita vauhdittamaan ILO:n kotitaloustyöntekijöitä koskevan yleissopimuksen ratifioimista ja täytäntöönpanoa neuvoston päätöksen 2014/51/EU perusteella tärkeänä välineenä ihmisarvoisten työehtojen varmistamiseksi;
76. kehottaa komissiota toteuttamaan toimenpiteitä, joilla vastataan äitien ja isien tarpeisiin, jotka koskevat erilaisia lomiam eli äitiys-, isyys- ja vanhempainlomaa sekä hoitovapaata; kehottaa toteuttamaan konkreettisia toimia, joilla vahvistetaan entisestään vanhempainlomaa koskevia oikeuksia; panee merkille, että työssäkäyvien perheiden työ- ja yksityiselämän tasapainoon liittyviin haasteisiin vastaamista koskevista uusista toimenpiteistä laaditun komission etenemissuunnitelman mukaisesti ehdotetaan hoitovapaan käyttöönottoa; odottaa komission jatkotoimia äitiyslomaan koskevan ehdotuksen perumisen jälkeen;
77. korostaa riskejä, jotka liittyvät siihen, että internetiä, sosiaalista mediaa ja muun tyyppisiä tekniikoita käytetään mahdollisesti naisten valvontaan, uhkailuun ja nöyryyttämiseen, ja korostaa tiedotuskampanjoiden merkitystä tässä suhteessa;
78. kehottaa komissiota ottamaan sukupuolinäkökulman huomioon kaikilla politiikan aloilla ja kaikissa lainsäädäntöehdotuksissa, jotta sukupuolten tasa-arvoa voidaan edistää entistä tehokkaammin, mukaan luettuna järjestelmällinen sukupuolivaikutusten arviointi osana perusoikeuksien toteutumisen arviointia ja sisällytettynä muun muassa ehdokasvaltioiden kanssa käytävien vuoropuhelujen kriteereihin;
79. ottaa huomioon, että naisten seksuaali- ja lisääntymisterveys liittyy moniin ihmisoikeuksiin, joita ovat oikeus elämään, oikeus olla vapaa kidutuksesta, oikeus terveyteen, oikeus yksityisyyteen, oikeus koulutukseen ja syrjintäkielto; korostaa, että jäsenvaltioiden velvollisuutena on kunnioittaa, suojella ja noudattaa ilman pakottamista, syrjintää ja väkivaltaa kaikkien naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskevia oikeuksia; korostaa tässä suhteessa, että vammaisilla henkilöillä on oikeus nauttia perusoikeuksistaan yhdenvertaisesti muiden kanssa;
80. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon ehkäisevän terveydenhoidon saamista koskevan perusoikeuden; korostaa unionin roolia tätä asiaa koskevan tietämyksen lisäämisessä ja parhaiden käytäntöjen edistämisessä myös EU:n terveysstrategian puitteissa, kun samalla kunnioitetaan jäsenvaltioiden toimivaltaa ja otetaan huomioon, että terveys on perusihmisoikeus, joka on olennaisen tärkeä muiden ihmisoikeuksien toteutumiselle; palauttaa tässä yhteydessä mieliin, että EU:n sisäisten ja ulkoisten ihmisoikeustoimien yhtenäisyys ja johdonmukaisuus ovat hyvin tärkeitä;
81. toteaa, että hengen pelastavien seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelujen, kuten hengen pelastavan abortin, kieltäminen on vakava ihmisoikeusrikkomus;
82. tuomitsee kaikki kaupallisen sijaissyntytyksen muodot;

Lapset

83. panee huolestuneena merkille, että lapsiköyhyyttä esiintyy edelleen paljon EU:ssa ja että köyhyydessä elävien alaikäisten lukumäärä on kasvussa; palauttaa mieliin, että lasten hyvinvointiin panostaminen ja heidän nostaminen köyhyydestä ei ole ainoastaan moraalinen välttämättömyys vaan myös sosiaalinen ja taloudellinen painopiste; kannustaa jäsenvaltioita ja EU:ta käynnistämään ohjelmia, joilla pyritään nimenomaisesti edistämään lasten hyvinvointia ja tervettä kehitystä; kehottaa jäsenvaltioita tehostamaan toimiaan lapsiköyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi panemalla tehokkaasti täytäntöön komission suosituksen ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre” sekä laatimalla yhdennettyjä strategioita, joilla tuetaan riittävien resurssien saantia, helpottavat edullisten ja laadukkaiden palvelujen saantia; kehottaa komissiota toteuttamaan lisätoimenpiteitä suosituksen täytäntöönpanon valvomiseksi; kehottaa laatimaan toimia ja ohjelmia, joilla pyritään torjumaan yhä lisääntyvää alaikäisten koulutuksellista köyhyyttä, jotta voidaan lisätä heidän sosiaalista osallisuuttaan; kehottaa komissiota harkitsemaan lapsitakuun käyttöön ottamista lapsiköyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi;
84. tuomitsee kaikki lapsiin kohdistuvan syrjinnän muodot ja suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan neuvosto hyväksyi lasten oikeuksia koskevan strategiansa (2016–2021), jossa myös keskitytään tarpeeseen puuttua vammaisiin lapsiin, maahanmuuton vaikuttamiin lapsiin, romanilapsiin ja HLBTI-lapsiin kohdistuvaan syrjintään; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ryhtymään yhdessä toimiin lapsiin kohdistuvan syrjinnän poistamiseksi; kehottaa erityisesti jäsenvaltioita ja komissiota asettamaan lapset selkeästi etusijalle alue- ja koheesiopolitiikan, esimerkiksi Euroopan vammaisstrategian, romanien integraatiota edistäville kansallisille strategioille laaditun EU:n kehyksen ja EU:n tasa-arvo- ja syrjimättömyyspolitiikan, suunnittelussa ja täytäntöönpanossa; muistuttaa, että on tärkeää suojella ja edistää romanilasten yhdenvertaisia mahdollisuuksia terveydenhuoltoon, ihmisarvoiseen asumiseen ja koulutukseen;
85. kannustaa jäsenvaltioita toteuttamaan julkisia koulutus- ja tiedotuskampanjoita, joissa kehoitetaan kiinnittämään huomiota lapsen oikeuteen saada suojelua ja edistetään myönteisiä ja väkivallattomia suhteita lasten kanssa;
86. tuomitsee painokkaasti lapsiin kohdistuvan kaikenlaisen väkivallan ja hyväksikäytön kaikilla tasoilla, siis kodeista kouluihin, julkisissa tiloissa sekä nuorten säilöönottokeskuksissa; kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan asianmukaisia toimia, joilla estetään kaikki lapsiin kohdistuvan fyysisen ja psyykkisen väkivallan muodot ja suojellaan heitä niiltä, mukaan luettuina fyysinen ja seksuaalinen väkivalta, seksuaalinen hyväksikäyttö, lapsityövoima, pakkoavioliitot, kunniamurhat, naisten sukupuolielinten silpominen ja lapsisotilaiden värväminen; painottaa virallisten sääntöjen käyttöönoton merkitystä lapsiin kohdistuvien ruumiillisten rangaistusten kieltämiseksi ja seuraamusten määräämiseksi niistä ja kehottaa komissiota lisäämään jäsenvaltioiden välistä vertaisoppimista sen selvittämiseksi, miten koulukiusaamiseen voitaisiin parhaiten puuttua haavoittuvat lapsiryhmät huomioon ottaen;
87. kehottaa luomaan monivaiheisen lastensuojelujärjestelmän, jossa kunnioitetaan täysimääräisesti lapsen perusoikeuksia hänen etunsa mukaisesti; korostaa, että tällä järjestelmällä ei pitäisi pyrkiä rankaisemaan vanhempia ja hoidon tarjoajia vaan sillä on

tarkoitus antaa selkeä viesti siitä, että minkäänlaista lapsiin kohdistettua fyysistä tai henkistä väkivaltaa ei voida hyväksyä ja sen on oltava rangaistavaa, mutta lapsen erottamiseen perheestään turvaututaan vasta ehdottomasti viimeisenä keinona; muistuttaa, että julkinen lastenhoito on aina kalliimpaa kuin köyhyydessä elävillä perheille suunnattu tarkoituksenmukainen ja hyvin kohdennettu tuki; toistaa komissiolle esittämänsä kehotuksen laatia lapsen oikeuksia koskeva uusi unionin strategia;

88. kehottaa luomaan lapsiystävällisiä nuoriso-oikeusjärjestelmiä, joissa lapset ymmärtävät oikeutensa ja asemansa uhreina, todistajina tai rikkomuksesta epäiltyinä; kehottaa ottamaan niin rikos- kuin siviilioikeudellisissa menettelyissä käyttöön erityisiä toimia lasten suojelemiseksi tarpeettomalta stressiltä, pelottelulta ja toistuvalla uhrin asemaan joutumiselta ottamalla huomioon rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä annettu direktiivi 2016/800;
89. kehottaa huolehtimaan siitä, että lapset voivat käyttää hätänumeroa 116 ympäri vuorokauden ja kaikkina viikonpäivinä sekä anonyymisti verkon keskustelulinjoja, jotka ovat hädässä oleville lapsille paljon kätevämpiä ja joista olisi tehtävä yhtenäinen EU:n laajuinen järjestelmä, jossa käytetään virallisia ja vähemmistökieliä; kehottaa jäsenvaltioita tukemaan Euroopan yhteistä numeroa 116111, joka on tarkoitettu lasten tukipuhelimeksi, vahvistamalla vihjelinjojen ja keskustelulinjojen valmiuksia ja eurooppalaisia verkostoja sekä varaamalla niitä varten riittävästi varoja;
90. korostaa, että lastensuojelua olisi tehostettava digitaalisessa ympäristössä ottaen huomioon, että seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvät tapaukset, joihin syyllistyvät käyttävät internetiä yhteydenottoon, ovat lisääntyneet, ja kehottaa tiivistämään julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä ja pyytää erityisesti viimeksi mainittua kantamaan osansa vastuusta, pidättymään lapsiin kohdistettavasta aggressiivisesta mainonnasta ja suojelemaan heitä harhaanjohtavalta mainonnalta; kannustaa asianomaisia noudattamaan hyviä esimerkkejä sosiaalisen median ehkäisy- ja valitusmenettelyistä sekä panemaan ne täytäntöön unionin laajuisesti; katsoo lisäksi, että lapsille olisi tiedotettava asianmukaisesti internetiin liittyvistä potentiaalisista riskeistä, jotka koskevat erityisesti henkilötietojen ilmoittamista verkossa, esimerkiksi tiedotuskampanjoiden ja koulujen opetusohjelmien avulla; korostaa, että lasten verkossa tapahtuva profilointi olisi kiellettävä; tukee audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin tarkistuksen kunnianhimoisen ja vaikuttavan tuloksen varmistamista koskevia toimia erityisesti lasten suojelemiseksi digitaalisessa ympäristössä; kehottaa jäsenvaltioita puuttumaan verkkokiusaamiseen;
91. kehottaa laatimaan lapsen oikeuksien suojelemista verkossa ja verkon ulkopuolella koskevan toimenpidesuunnitelman ja palauttaa mieleen, että torjuessaan verkkorikollisuutta lainvalvontaviranomaisten on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsiin kohdistuviin rikoksiin; korostaa tässä yhteydessä tarvetta vahvistaa oikeudellista yhteistyötä ja poliisiyhteistyötä jäsenvaltioiden keskuudessa sekä Europolin ja siihen kuuluvan Euroopan verkkorikoskeskuksen kanssa, jotta voidaan estää ja torjua verkkorikollisuutta ja erityisesti verkossa tapahtuvaa lasten seksuaalista hyväksikäyttöä;
92. kehottaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta annetun direktiivin 2011/93/EU; kehottaa sekä kansallisia että unionin lainvalvontaviranomaisia

investoimaan uusiin teknologioihin ”pimeässä verkossa” (dark web) ja ”syvässä verkossa” (deep web) tapahtuvien rikosten torjumiseksi; korostaa, että Eurojustille ja Europolille on osoitettava riittävät varat, jotta ne voivat entistä paremmin tunnistaa uhrit, torjua seksuaalisten hyväksikäyttäjien organisoituja verkostoja sekä vauhdittaa verkossa ja verkon ulkopuolella levitettävän lasten hyväksikäyttöön liittyvän materiaalin havaitsemista, analysointia ja sitä koskevaa neuvontaa;

93. katsoo, että osallistamista koskevissa politiikkatoimissa olisi keskityttävä voimakkaasti lapsiin, sillä lapset toimivat yhteisymmärryksen siltoina kulttuurien ja yhteiskuntien välillä;
94. palauttaa mieliin, että ihmiskaupan torjumisessa saavutettua edistystä tarkastelevan vuonna 2016 laaditun komission kertomuksen mukaan vähintään 15 prosenttia rekisteröidyistä uhreista oli lapsia; kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään välittömästi toimiin ja reagoimaan Europolin ilmoitukseen, jonka mukaan vähintään 10 000 ilman huoltajaa olevaa pakolais- ja maahanmuuttajalasta katosi EU:ssa vuonna 2015; kehottaa jäsenvaltioita ja unionin virastoja lisäämään kiireellisesti ponnistelujaan rajat ylittävän yhteistyön, tietojenvaihdon ja yhteisten tutkimusten ja operaatioiden saralla lapsikaupan ja rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja muunlaisten hyväksikäytön muotojen torjumiseksi ja lasten suojelemiseksi; kehottaa jäsenvaltioita ja unionin virastoja jouduttamaan pätevien holhoojien nimeämistä lapsille ja varmistamaan, että lapsen paras etu otetaan aina huomioon; kehottaa jäsenvaltioita rekisteröimään ja tunnistamaan lapset lapsiystävällisesti ja estämään heidän katoamisensa varmistamalla, että heidät kirjataan kansallisiin lastensuojelujärjestelmiin; suosittaa, että kadonneita lapsia koskevia nykyisiä välineitä vahvistetaan, kadonneita lapsia koskevat eurooppalaiset vihjelinjat mukaan luettuina; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään täysimääräisesti Euroopan unionin perusoikeusviraston asiantuntemusta lasten suojelun ja nykyisessä maahanmuuttotilanteessa haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten suojelun parantamiseksi erityisesti järjestelykeskuksissa; palauttaa mieliin, että lasten oikeudet ja lapsen etu on otettava huomioon ja sitä on arvioitava kaikissa EU:n toimintapolitiikoissa ja toimissa, maahanmuutto- ja turvapaikka-asiat mukaan luettuina;
95. kehottaa jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota ohjelmiin, joilla pyritään välttämään varhaista koulunkäynnin keskeyttämistä, sekä kokeilemaan ja jakamaan tämän alan parhaita käytäntöjä;

Vähemmistöjen oikeudet

96. korostaa, että vähemmistöt, jotka ovat eläneet enemmistökulttuurien kanssa yhdessä tai niiden rinnalla vuosisatoja Euroopassa, kohtaavat edelleen syrjintää EU:ssa; katsoo, että tämä ongelma voidaan ratkaista siten, että asetetaan vähemmistöjen oikeuksien suojelua koskevat vähimmäisvaatimukset sekä annetaan kulttuurillista monimuotoisuutta ja suvaitsevaisuutta koskevaa opetusta, koska eurooppalaisen perinnön säilyttäminen antaa lisäarvoa monimuotoisuudelle;
97. korostaa, että vähemmistöryhmillä on erityistarpeita ja että olisi edistettävä näiden ryhmien tasa-arvoa kaikilla taloudellisen, sosiaalisen, poliittisen ja kulttuurisen elämän aloilla; korostaa, että vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden perusoikeuksien ja vapauksien kunnioittaminen ja edistäminen on erittäin tärkeää;

98. ilmaisee huolensa siitä, että nämä ryhmät kohtaavat esteitä omistusoikeuksiensa valvonnassa, oikeuspalvelujen ja muiden julkisten palvelujen sekä koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelujen saannissa sekä heidän kulttuuriinsa liittyvissä oikeuksissa, joita kaikkia saatetaan rajoittaa; kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään toimenpiteisiin sellaisten hallinnollisten tai lainsäädännöllisten esteiden poistamiseksi, jotka voisivat haitata kielellistä monimuotoisuutta EU:ssa tai kansallisella tasolla;
99. kehottaa komissiota laatimaan toimenpidestandardit vähemmistöjen suojelemiseksi, koska näiden ryhmien suojeleminen on osa ehdokasvaltioita ja jäsenvaltioita koskevia Kööpenhaminan kriteereitä; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että niiden oikeusjärjestelmillä taataan, ettei vähemmistöihin kuuluvia ihmisiä syrjitä, sekä ryhtymään ja panemaan täytäntöön kohdennettuja suojelutoimia, jotka perustuvat asiaankuuluviin kansainvälisiin normeihin;
100. kehottaa jäsenvaltioita vaihtamaan parhaita käytäntöjä vähemmistöjen ongelmien ratkomiseksi ja kannustaa toimivien ratkaisujen käyttöön koko Euroopan unionin alueella; korostaa tärkeää vähemmistöjen suojelemaan liittyvää roolia, joka alue- ja paikallisviranomaisilla voi EU:ssa olla, ja katsoo, että hallinnon uudelleenjärjestely ei saisi vaikuttaa kielteisesti heihin;
101. kehottaa Euroopan unionin perusoikeusvirastoa jatkamaan vähemmistön jäsenyyteen perustuvasta syrjintää koskevaa raportointiaan ja asiaa koskevien tietojen keräämistä;
102. kannustaa niitä jäsenvaltioita, jotka eivät vielä ole ratifioineet kansallisten vähemmistöjen suojelemaan koskevaa puiteyleissopimusta ja alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevaa eurooppalaista peruskirjaa, tekemään viipymättä niin; muistuttaa myös tarpeesta panna täytäntöön Etyjin puitteissa kehityt periaatteet;
103. kehottaa jäsenvaltioita tarkastelemaan perusteellisesti vähemmistöjen oikeuksien näkökulmaa, varmistamaan oikeuden käyttöä vähemmistökieltä ja suojelemaan kielellistä monimuotoisuutta unionissa; kehottaa komissiota lujittamaan suunnitelmaansa edistää alueellisten kielten opetusta ja käyttöä mahdollisena keinona puuttua kieleen perustuvaan syrjintään EU:ssa;
104. kehottaa EU:ta panemaan täytäntöön Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman 1985(2014) kansallisten vähemmistöjen tilanteesta ja oikeuksista Euroopassa toissijaisuusperiaatetta täysimääräisesti noudattaen; korostaa, että kaikkia hätänumeroita sekä jäsenvaltioissa mahdollisesti käytössä olevia virallisia tukipuhelimia olisi voitava käyttää maan virallisten kielten lisäksi myös maan vähemmistökielillä ja unionin pääkielillä soitonsiirtotekniikan avulla;

Vammaisten henkilöiden oikeudet

105. pitää myönteisinä EU:n edistymistä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanossa koskevia loppupäätelmiä ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita pitämään näitä suosituksia tilaisuutena antaa myönteinen esimerkki varmistamalla, että yleissopimus pannaan täytäntöön tuloksettaasti ja perusteellisesti mahdollisimman pian;

106. korostaa, että vammaisilla henkilöillä on yhtäläinen oikeus nauttia perusoikeuksistaan, mukaan luettuina luovuttamaton oikeus ihmisarvoon, terveyteen ja perheeseen sekä oikeus riippumattomaan asumiseen, itsenäisyyteen ja täydelliseen yhteiskuntaan sopeutumiseen, oikeussuojan, tavaroiden ja palvelujen saatavuuteen sekä äänioikeuteen ja kuluttajansuojaoikeus vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti; kehottaa Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita ryhtymään asianmukaisiin toimiin varmistaa, että kaikki vammaiset henkilöt voivat käyttää kaikkia perussopimuksissa ja EU:n lainsäädännössä vahvistettuja oikeuksiaan; panee merkille, että ihmisoikeuksiin perustuva lähestymistapa vammaisuuteen ei vielä ole saanut ehdotonta kannatusta, minkä vuoksi vammaisia henkilöitä on voitu syrjiä unionissa, ja kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita lisäämään toimiaan oikeudellisten kehystensä mukauttamiseksi vastaamaan vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa YK:n yleissopimuksessa asetettuja vaatimuksia ja saattamaan vammaiset henkilöt tosiasiallisesti osaksi yhteiskuntaa;
107. kehottaa jäsenvaltioita laatimaan strategioita, jotta vammaisilla olisi todelliset mahdollisuudet päästä työmarkkinoille; pitää valitettavana, että osaa vammaisten henkilöiden osallistamiseen tarkoitetuista käytettävissä olevista EU:n varoista ei edelleenkään käytetä tähän tarkoitukseen; kehottaa komissiota seuraamaan tarkoin varojen käyttöä ja ryhtymään toimiin tarvittaessa;
108. muistuttaa, että henkisesti ja psykososiaalisesti vammaisten henkilöiden perusoikeuksien toteutumisen tiellä on erityisiä esteitä, ja kehottaa jäsenvaltioita, alue- ja paikallisviranomaisia lisäämään ponnistelujaan edistääkseen näiden henkilöiden itsenäisyyttä ja heidän osallisuuttaan tasa-arvoisina muiden kanssa;
109. toteaa, että vammaiset naiset ja lapset kokevat suhteettoman paljon erilaisia ihmisoikeuksien loukkauksia, kuten koulutuksen ja terveydenhoidon kaltaisten peruspalveluiden käytön epääminen tai sijoittaminen laitoksiin, jotka sijaitsevat kaukana heidän perheistään ja yhteisöistään, ja että heihin kohdistuu muita suurempi riski joutua väkivallan, seksuaalisen hyväksikäytön, hyväksikäytön tai muunlaisen kaltoinkohtelun uhriksi; korostaa, että EU:n, jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten on ryhdyttävä kattaviin ja sukupuolinäkökulman huomioon ottaviin politiikkatoimiin YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen sekä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen perusteellisen täytäntöönpanon varmistamiseksi;
110. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita kehittämään paikallisyhteisöissä vammaisille lapsille ja heidän perheilleen tarjottavia tukipalveluja, edistämään laitostien purkamista ja varmistamaan, että he voivat hyödyntää osallistavaa koulutusjärjestelmää;
111. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että vammaiset henkilöt voivat käyttää hätänumeroa 112 esteettä ja että numeron tunnettuutta lisätään tiedotuskampanjoilla;
112. kehottaa EU:ta, jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia nopeuttamaan vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 33 artiklan 2 kohdan mukaisesti perustetuille valvontajärjestelmille tarkoitettujen taloudellisten resurssien ja henkilöresurssien myöntämistä, jotta ne voivat hoitaa niille asetetut tehtävät, sekä takaamaan kyseisten järjestelmien riippumattomuuden varmistamalla, että

niiden kokoonpanossa ja toiminnassa otetaan huomioon kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden toimintaa koskevat Pariisin periaatteet;

113. kehottaa jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia varmistamaan vammaisten henkilöiden aidon osallistumisen julkiseen elämään sekä todellisen ilmaisuvapauden; toteaa, että tällaisia toimia olisi tuettava huolehtimalla tekstitysten, viittomakielisten tulkkausten, pistekirjoituksella laadittujen asiakirjojen sekä helppolukuisten esitystapojen saatavuudesta; kehottaa jäsenvaltioita laatimaan helposti saatavilla olevia ratkaisuja vammaisille pakolaisille; korostaa, että vammaiset pakolaiset, maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat kohtaavat erityisvaikeuksia, joiden vuoksi heillä on puutteelliset mahdollisuudet saada tietoa ja viestintää heille soveltuvassa muodossa, ja että heidät saatetaan pitää oloissa, jotka eivät tarjoa heille asianmukaista tukea tai kohtuullisia asumisen edellytyksiä;

Ikäihmiset

114. toteaa, että aktiivinen ikääntyminen ja sukupolvien välinen yhteisvastuu ovat merkittäviä kysymyksiä, joita voidaan edistää ihmisoikeuksiin perustuvan lähestymistavan avulla, sillä ne ovat yksi suurimmista taloudellisista ja sosiaalisista muutoksista, joita kehittyneet maat kohtaavat; kehottaa jäsenvaltioita kannustamaan iäkkäiden ihmisten entistä laajempaa ja aktiivisempaa osallistumista työmarkkinoille sosiaalisten ja taloudellisten aloitteiden avulla sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi sekä takaamaan heille terveydenhuoltopalvelujen vaivattoman saatavuuden;
115. korostaa, että ikään perustuvaa syrjintää on hyvin yleistä nyky-yhteiskunnassa ja että siihen liittyy usein muunlaista syrjintää, kuten rotuun tai etnisyyteen, uskontoon, vammaisuuteen, terveydentilaan tai sosioekonomiseen tilanteeseen, sukupuoli-identiteettiin tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää; kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan toimia, joilla pyritään integroimaan ikäihmiset uudelleen yhteisölliseen elämään, jotta voidaan torjua heidän eristäytymistään;
116. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita osallistumaan aktiivisesti ikääntymistä tarkastelemaan YK:n avoimeen työryhmään ja vauhdittamaan toimiaan ikäihmisten oikeuksien suojelemiseksi;

Romanien oikeudet

117. muistuttaa, että romanivähemmistöön kuuluvilla henkilöillä on oikeus vapaaseen liikkuvuuteen, ja kehottaa jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia turvaamaan sen ja olemaan suunnittelematta sijoittamispolitiikkojen toteuttamista etnisten syiden pohjalta; on huolestunut siitä, että romanivähemmistöön kuuluvat ihmiset joutuvat suhteettoman usein pakkohäätöjen kohteeksi monissa jäsenvaltioissa;
118. pitää valitettavana, että romanit kohtaavat edelleen romanivastaisuutta sekä järjestelmällistä ja institutionalisoitunutta rasismia, ja muistuttaa, että romanien syrjintää työnsaannin, asumisen, koulutuksen ja terveyden alalla, oikeussuojan saatavuudessa tai muilla aloilla on mahdotonta hyväksyä ja että se on haitallista eurooppalaiselle yhteiskunnalle; kehottaa näin ollen jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia ottamaan huomioon romanien integraatiota edistäviä kansallisia

strategioita koskevan EU:n puitekehyksen täytäntöönpanosta vuonna 2015 laaditun komission kertomuksen ja panemaan täysimääräisesti ja nopeasti täytäntöön omat kansalliset romaneja koskevat strategiansa ja toteuttamaan erityisiä toimia romaneihin kohdistuvan rotusyrjinnän torjumiseksi rotusyrjintädirektiivin säännösten ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisesti sekä torjumaan romanivastaisuutta rasismin ja muukalaisvihan torjumisesta annetun puitepäätöksen mukaisesti;

119. palauttaa mieliin Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, jossa todetaan, että yhdenvertaisen kohtelun periaate, johon viitataan direktiivissä 2000/43/EY, koskee henkilöitä, jotka eivät itse ole asianomaisen etnisen ryhmän jäseniä mutta kärsivät kuitenkin epäsuotuisammasta kohtelusta tai erityisen epäedulliseen asemaan saattamisesta jonkin näihin seikkoihin kuuluvan seikan perusteella;
120. kehottaa komissiota sisällyttämään syrjivien käytäntöjen seurannan kaikkiin aloihin, etenkin koulutukseen, työllisyyteen, asumiseen ja terveydenhoitoon ja kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että kaikki ohjelmat toteutetaan tavalla, joka pienentää romaniväestön ja muun väestön välistä kuilua; kehottaa lisäksi komissiota toteuttamaan toimia niitä jäsenvaltioita vastaan, jotka edistävät institutionaalista syrjintää ja erottelua tai sallivat ne;
121. tuomitsee romanilasten erottelua koskevan käytännön kouluissa, koska se vaikuttaa hyvin kielteisesti kyseisten lasten myöhempiin näkyisiin elämässä; tukee komission toimintaa tämän käytännön vastustamiseksi rikkomismenettelyiden avulla ja kehottaa lisäksi jäsenvaltioita ryhtymään tehokkaisiin toimiin kouluissa tapahtuvan erottelun poistamiseksi ja laatimaan suunnitelmat romanilasten integrointitoimia varten;
122. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota vahvistamaan romanien ja köyhien yhteisöjen osallistamista edistäviä strategioita laajentamalla niitä ja ulottamalla ne koskemaan 80:tä miljoonaa kansalaista; kehottaa myös vahvistamaan romaniasioita käsittelevää komission työryhmää ja kansallisia yhteyspisteitä, jotta voidaan kehittää alueellisia ja paikallisia yhteyspisteitä sekä alueellisia romanifoorumeita sekä verkossa toimivan politiikkafoorumin yhteistyössä Euroopan romanifoorumin kanssa; kehottaa perusoikeusvirastoa jatkamaan romanien tilannetta koskevien tietojen keräämistä sekä laatimaan ja esittämään romanien osallistamisindikaattoreista tulostaulun, josta voitaisiin seurata edistymistä alalla; kehottaa jäsenvaltioita nimeämään elokuun toinen päivä romanien holokaustin eurooppalaiseksi muistopäiväksi;

HLBTI-oikeudet

123. tuomitsee kaikenlaisen seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvan syrjinnän ja väkivallan; kannustaa komissiota laatimaan kunnianhimoisen jäsenvaltioiden toimivaltaa kunnioittavan ohjelman, joka takaa yhdenvertaiset oikeudet ja mahdollisuudet kaikille kansalaisille, ja valvomaan HLBTI-oikeuksien kannalta merkityksellisen EU:n lainsäädännön asianmukaista saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoa; suhtautuu tässä suhteessa myönteisesti komission laatimaan luetteloon toimista, joilla edistetään HLBTI-henkilöiden tasa-arvoa, ja myös komission tiedotuskampanjaan, jolla torjutaan stereotyyppioita ja parannetaan HLBTI-henkilöiden yhteiskunnallista hyväksyntää; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tekemään tiivistä yhteistyötä HLBTI-henkilöiden oikeuksien puolesta työtä tekevien

kansalaisjärjestöjen kanssa; toteaa, että perusoikeusviraston kenttätutkimuksen tulokset osoittavat, että viranomaiset pitävät EU:n lainsäädäntöä ja politiikkaa merkittävinä tekijöinä, jotka tukevat kansallisia pyrkimyksiä edistää HLBTI-henkilöiden tasa-arvoa;

124. pitää valitettavana, että HLBTI-henkilöiden kokemukset kiusaamisesta ja häirinnästä alkavat koulussa ja että he kärsivät syrjinnästä eri elämänalueilla, työelämä mukaan luettuna; kehottaa jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota homofobiaan urheilussa, nuoriin HLBTI-henkilöihin ja koulukiusaamiseen; kannustaa jäsenvaltioita tukemaan ammattijärjestöjä ja työnantajajärjestöjä niiden pyrkimyksissä toteuttaa monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä koskevia toimintaperiaatteita kiinnittäen erityistä huomiota HLBTI-ihmisiin;
125. palauttaa mieliin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen HLBTI-oikeuksia koskevan oikeuskäytännön; suhtautuu myönteisesti siihen, että entistä suurempi joukko jäsenvaltioita on jo ryhtynyt toimenpiteisiin HLBTI-henkilöiden oikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi entistä paremmin ja ottaneet käyttöön kyseisten henkilöiden perusoikeuksia koskevia uusia sukupuolen vahvistamiseen liittyviä oikeudellisia menettelyjä; kehottaa komissiota ja sen virastoja keräämään tietoja HLBTI-henkilöiden kokemista ihmisoikeusloukkauksista ja jakamaan jäsenvaltioiden kanssa heidän perusoikeuksiaan koskevia parhaita käytäntöjä ja kannustaa jäsenvaltioita tiedottamaan HLBTI-henkilöille täysimääräisesti heidän oikeuksistaan ja vaihtamaan parhaita käytäntöjä tässä yhteydessä; tuomitsee lääketieteelliset käytännöt, jotka loukkaavat trans- ja intersukupuolisten henkilöiden perusoikeuksia;
126. katsoo, että HLBTI-henkilöiden perusoikeudet voidaan todennäköisemmin turvata, jos heillä on mahdollisuus oikeudellisiin instituutioihin, kuten avioliittoon, rekisteröityyn parisuhteeseen ja avioliittoon; pitää myönteisenä sitä, että nämä vaihtoehdot ovat tällä hetkellä mahdollisia 18 jäsenvaltiossa, ja kehottaa muita jäsenvaltioita harkitsemaan niiden takaamista;
127. kehottaa komissiota tekemään ehdotuksen kaikkien henkilöiden, parien ja perheiden (kaikki avioliittoa ja rekisteröityjä parisuhteita, laillisia sukupuolenvaihdoksia ja adoptio- ja syntymätodistuksia koskevat asiakirjat mukaan luettuina) siviilisäätyä koskevien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja vapaasta liikkuvuudesta kaikkialla EU:ssa, oikeudellinen sukupuolen vahvistaminen mukaan luettuna, jotta oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttävien kansalaisten tiellä olevia syrjiviä oikeudellisia ja hallinnollisia esteitä voidaan vähentää;

Kansalaisuus

128. panee hyvin huolestuneena merkille euroskeptisyyden ja väkivaltaisten poliittisten kantojen lisääntymisen ja kehottaakin EU:ta ja sen jäsenvaltioita lisäämään erityisesti nuorten kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallistumista EU-asioihin, jotta unionin kansalaiset voivat ilmaista huolensa ja ilmaista mielipiteensä demokraattisten kanavien kautta;

129. pitää välttämättömänä, että vähennetään julkiseen elämään osallistumista liittyvää hallinnollista rasitusta ja edistetään sähköistä hallinnointia unionin laajuisesti, ja kehottaa lisäämään kansalaisaloitteen kaltaisten mekanismien vaikuttavuutta;
130. rohkaisee kehittämään sähköisiä kuulemisia kansalaisten suoran osallistumisen välineenä, jonka avulla on mahdollista kerätä tietoa heidän hallintoelimiä ja julkishallintoa koskevista odotuksistaan; katsoo, että on välttämätöntä poistaa menettelytapoihin ja kieleen liittyviä esteitä, jotka vähentävät kansalaisten halukkuutta osallistua julkisyhteisöjen päätöksentekoprosesseihin kaikilla hallinnon tasoilla; korostaa, että avoimuutta tarvitaan paitsi toimielinten päätöksentekomenettelyissä myös sen seurantaan, miten julkisten instituutioiden tarjoamiin palveluihin liittyviä asioita hoidetaan; korostaa tarvetta tehostaa palvelujen tarjoamista esteettömien digitaalisten välineiden avulla; toistaa, että on tärkeää lisätä perusoikeuskirjaa koskevaa tietämystä;
131. toteaa, että kansalaisjärjestöt, kuten vapaaehtois- ja nuorisotyötä tekevät järjestöt, ovat avainasemassa sosiaalisen osallistumisen ja kansalaisten osallistumisen kannalta, ja kehottaa EU:ta, jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia tukemaan ja edistämään niiden toimintaa; kehottaa jäsenvaltioita ja EU:ta säilyttämään kokoontumis- ja yhdistymisvapauden osana perusoikeuskirjaa;
132. katsoo, että kansalaiskasvatuksen ja kulttuurienvälisen vuoropuhelun avulla lisätään kansalaisten ymmärrystä sosiaalisen ja poliittisen osallistumisen merkityksestä ja että ihmisoikeuskasvatuksella lisätään heidän tietoisuuttaan heidän oikeuksistaan ja heitä opetetaan kunnioittamaan muiden oikeuksia; kehottaa jäsenvaltioita laatimaan perusoikeuskasvatusta koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia ottaen huomioon myös EU:n toimet perusoikeuskehityksen kehittämiseksi ja panemaan täytäntöön Euroopan neuvoston hyväksymän demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta koskevan peruskirjan; kehottaa alue- ja paikallisviranomaisia osallistumaan edellä mainittuihin toimiin aktiivisesti;
133. panee huolestuneena merkille, että edelleen tarvitaan toimia köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä koskevien Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamiseksi; kehottaa jäsenvaltioita etsimään tarkoituksenmukaisia toimintapolitiikkoja, mukaan lukien työllisyyden edistäminen ja koulutus sekä asianmukaiset tulotukijärjestelmät; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että niiden sosiaali- ja työllisyyspolitiikka ei syrji kotitalouksia näiden koon ja kokoonpanon perusteella;

Digitaaliset oikeudet

134. palauttaa mieliin, että kaikilla henkilöillä on oikeus yksityisyyteen ja heitä koskevien henkilötietojen suojaan, mukaan luettuina oikeus saada tietoa siitä, mitä tietoja heistä on kerätty, ja oikeus saada ne oikaistuksi; korostaa jokaisen ihmisen oikeutta määrätä itse henkilötiedoistaan, erityisesti yksinomaista oikeutta päättää henkilötietojensa jakamisesta ja käytöstä; korostaa, että komission ja jäsenvaltioiden olisi toteutettava sananvapautta ja tiedonsaannin vapautta noudattaen ja asiaa koskevan lainsäädännön ja oikeuskäytännön mukaisesti toimia, joiden avulla kansalaisen on mahdollista saada lausunto hänen ihmisarvonsa tai maineensa kannalta mahdollisesti haitallisesta sisällöstä; katsoo, että jokaisella henkilöllä on oikeus päättää, mitä tietoja hänestä julkaistaan, oikeus siihen, että henkilötiedot poistetaan sekä niin sanottu oikeus tulla

onohdetuksi EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti, mikäli kysymys ei ole erityisesti yleisen edun mukaisesta tapauksesta;

135. on huolestunut siitä, että kansalaiset eivät tunne riittävästi oikeuksiaan tai heidän käytettävissään olevia muutoksenhakukeinoja; pitää erittäin tärkeänä, että kansalaiset ja erityisesti lapset perehdytetään henkilötietojensa suojeluun kyberavaruudessa ja niihin potentiaalisiin riskeihin, joille he ovat alttiina erityisesti tekniikan nopean kehityksen ja lisääntyneiden verkkohyökkäysten vuoksi; kehottaa jäsenvaltioita laajentamaan ponnistelujaan mediakasvatuksen alalla ja tekemään siitä koulujen opetussuunnitelmien olennaisen osan; kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään toimenpiteisiin verkkokiusaamiseen puuttumiseksi, erityisesti kun se koskee tiettyjä lapsiryhmiä;
136. huomauttaa, että jokaisella ihmisellä on oikeus ilmaista internetissä mielipiteensä vapaasti ja levittää sitä asiaa koskevan lainsäädännön ja oikeuskäytännön mukaisesti; korostaa, että ketään henkilöä ei saa syrjiä siksi, että hän ei käytä digitaalisia palveluja; kehottaa komissiota noudattamaan EU:n audiovisuaalisia mediapalveluja koskevasta direktiivistä järjestetyn julkisen kuulemisen päätelmiä ja tarkistamaan direktiiviä myös perusoikeuksiin liittyvien kysymysten osalta;
137. korostaa, että on tarpeen tutkia, miten tietyt uudet teknologiat, kuten miehittämättömät ilma-alukset, voivat vaikuttaa perusoikeuksiin ja erityisesti yksityiselämää koskevaan oikeuteen; korostaa myös haastetta, joka syntyy internetin käytön yleistymisen ja perusoikeuksien yhteensovittamisesta, etenkin henkilötietojen suojelun, verkossa tapahtuvan seksuaalisen häirinnän sekä ihmiskaupan ja -salakuljetuksen torjunnan ja erityisesti seksuaalisen hyväksikäytön ja työntekoon liittyvän hyväksikäytön osalta;
138. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden parlamenteille ja hallituksille sekä Euroopan neuvoston parlamentaarisiselle yleiskokoukselle.

9.11.2016

PERUSSOPIMUS-, TYÖJÄRJESTYS- JA TOIMIELINASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa vuonna 2015
(2016/2009(INI))

Valmistelija: Cristian Dan Preda

EHDOTUKSET

Perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. muistuttaa, että Euroopan unionin perustana olevat arvot ovat SEU-sopimuksen 2 artiklan mukaan ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina; korostaa, että on erittäin tärkeää varmistaa näiden arvojen täysimääräinen noudattaminen sekä unionissa että jäsenvaltioissa ja lujittaa ja edistää niiden noudattamista; muistuttaa, että ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisia ja jakamattomia;
2. katsoo, että Euroopan unionin perusoikeusviraston päätelmät ja lausunnot ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö ovat hyvä perusta SEUT-sopimuksen 2 artiklan ja perusoikeuskirjassa vahvistettujen oikeuksien soveltamisalan tulkinnalle;
3. panee merkille perussopimuksissa määrätyn veloitteen unionin liittymisestä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen (Euroopan ihmisoikeussopimus); korostaa, että perussopimuksissa tunnustetaan Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä taattujen perusoikeuksien olevan yleisinä periaatteina osa

unionin oikeutta;

4. korostaa, että oikeusvaltioon kohdistuvien järjestelmätason uhkien tapauksessa olisi käynnistettävä 7 artiklan ja oikeusvaltioperiaatetta koskevan toimintakehyksen mukaiset menettelyt; pitää tärkeänä saada aikaan uusi yhteisymmärrys unionin ja sen jäsenvaltioiden välille demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien noudattamisesta, jotta varmistetaan, että Euroopan kansalaiset noudattavat niitä ja ehkäistään näiden arvojen heikkeneminen; katsoo, että oikeusvaltioperiaatteen kyseenalaistamisessa kulkee raja, jota yksikään demokraattinen valtio ei voi eikä saa ylittää;
5. korostaa, että on tärkeää varmistaa perusoikeuskirjan täysimääräinen noudattaminen koko lainsäädäntöprosessin ajan; pitää tässä yhteydessä ilahduttavana parempaa lainsäädäntöä koskevaa sopimusta ja kiinnittää huomiota kattavien vaikutustenarviointien sekä unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden välisen tiiviin yhteistyön merkittävään asemaan; muistuttaa, että tehokas ja tarkka unionin lainsäädännön noudattaminen on erittäin tärkeää unionin arvojen suojelemiseksi ja että tämä suojeleminen on koko EU:n uskottavuuden kannalta välttämätöntä;
6. huomauttaa, että turvallisuus- ja oikeuspolitiikan tarkoitus on suojella vapautta ja perusoikeuksia; korostaa tästä syystä, että tämän alan lainsäädännössä ja toimintapolitiikassa on noudatettava perusoikeuskirjaa;
7. katsoo, että olisi ponnisteltava enemmän perusoikeuskirjan panemiseksi täytäntöön johdonmukaisella ja yhtenäisellä tavalla myös toteuttamalla alan toimijoille ja suurelle yleisölle suunnattuja valistustoimenpiteitä, jotta taataan, että oikeusvaltioperiaatetta ja Euroopan kansalaisten perusoikeuksia noudatetaan ja edistetään, ja korostaa, että unionin toimielinten olisi oltava tämän toiminnan edelläkävijöitä; korostaa, että olisi toteutettava huomattavia ponnisteluja sananvapauden, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden ja tiedotusvälineiden vapauden suojelun parantamiseksi sekä oikeuslaitoksen riippumattomuuden takaamiseksi;
8. tukee sitä, että komissio on ensimmäistä kertaa aktivoitunut uuden oikeusvaltioperiaatetta koskevan toimintakehyksen; suosittelee sen toimivuuden ja tulosten perinpohjaista arviointia, jotta voidaan parantaa sen vaikuttavuutta;
9. panee merkille neuvoston järjestämät kaksi ensimmäistä oikeusvaltioperiaatetta koskevaa vuoropuhelua; odottaa tästä mekanismista tehtävää arviota, jolla olisi pyrittävä parantamaan sen merkitystä ja täydentävyyttä suhteessa muihin unionin oikeusvaltioperiaatetta koskeviin välineisiin;
10. vaatii antamaan perusoikeusvirastolle toimeksiannon laatia kahden vuoden välein kertomus siitä, millä tavoin kaikkein heikoimmassa asemassa olevilla Euroopan kansalaisilla on mahdollisuudet hyödyntää kaikkia perusoikeuksia sellaisina kuin niistä määrätään perusoikeuskirjassa;
11. painottaa, että EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen auttaa osaltaan merkittävästi EU-kansalaisten ja jäsenvaltioiden ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelussa; toistaa painokkaasti vaatimuksensa komissiolle unionin tuomioistuimen lausunnon 2/13 jälkeen määrittää tarvittavat jatkotoimet, jotta unioni voi liittyä

Euroopan ihmisoikeussopimukseen SEU-sopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa määrätyn velvoitteen mukaisesti;

12. korostaa, että SEU-sopimuksen 7 artiklan mukainen menettely on viimeinen keino, jota tuskin voidaan täysimääräisesti hyödyntää Eurooppa-neuvoston yksimielisyysvaatimuksen vuoksi; kiinnittää tässä yhteydessä huomiota päätöslauselmaansa demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta; toistaa suosituksensa, jonka mukaan olisi perustettava laaja-alainen unionin järjestelmä, jotta varmistetaan perusoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen tehokas valvonta jäsenvaltioissa; suosittelee, että demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevaan unionin sopimukseen olisi sisällytettävä ehkäiseviä ja korjaavia osatekijöitä, ja viittaa ehdotukseen vuosittaisesta demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevasta kertomuksesta, joka laadittaisiin erilaisia lähteitä käyttäen ja jonka olisi muodostettava perusta kaikkien unionin arvojen rikkomisen ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi;
13. vaatii laajaa keskustelua perusoikeusviraston tehtävistä ja toiminnasta; korostaa viraston työskentelyn suurta merkitystä, sillä se tarjoaa unionin toimielimille ja jäsenvaltioille asiantuntemusta, ja tunnustaa sen suuren merkityksen siinä, että tietämystä perusoikeuksien noudattamisesta unionissa lisätään.

**LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS LAUSUNNON ANTAVASSA
VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	8.11.2016
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 17 -: 3 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Mercedes Bresso, Richard Corbett, Esteban González Pons, Danuta Maria Hübner, Diane James, Ramón Jáuregui Atondo, Constance Le Grip, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, György Schöpflin, Barbara Spinelli, Claudia Țapardel, Josep-Maria Terricabras, Kazimierz Michał Ujazdowski
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Max Andersson, Gerolf Annemans, Ashley Fox, Charles Goerens, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jérôme Lavrilleux, Helmut Scholz
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Pilar Ayuso, Gabriel Mato, Wim van de Camp

7.9.2016

NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa vuonna 2015
(2016/2009(INI))

Valmistelija: Jordi Sebastià

EHDOTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- ottaa huomioon 18. joulukuuta 1979 tehdyn kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen,
- A. toteaa, että vaikka perheiden yhdistäminen on perusihmisoikeus, sitä lykätään nykyisin järjestelmällisesti ja jopa loukataan, ja että naiset ja lapset ovat tämän oikeuden epäämisen ja lykkäämisen ensimmäisiä uhreja;
- B. ottaa huomioon, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 ja 23 artiklassa kielletään sukupuoleen perustuva syrjintä; toteaa, että unioni on sitoutunut edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja varmistamaan sukupuolinäkökohdan huomioon ottamisen kaikissa toimitissaan;
- C. ottaa huomioon, että romaninaiset joutuvat usein sukupuoleen ja etniseen alkuperään perustuvan moninkertaisen ja moniperusteisen syrjinnän kohteiksi ja että heidän työnsaantiin, koulutukseen, terveydenhuoltoon, sosiaalipalveluihin tai päätöksentekoon osallistumiseen liittyvät mahdollisuutensa ovat rajalliset; ottaa huomioon, että syrjintää voi esiintyä valtayhteiskunnassa romanivastaisen rasismien lisääntyessä, mutta myös naisten omilla yhteisöissä sukupuolen takia;
- D. toteaa, että naisiin kohdistuva väkivalta on perusoikeusloukkaus, joka vaikuttaa naisiin kaikilla yhteiskunnan tasoilla iästä, koulutuksesta, tuloista, sosiaalisesta asemasta ja alkuperä- tai asuinmaasta riippumatta; toteaa, että sukupuolten epätasa-arvo ja sukupuolistereotyyppit lisäävät riskiä väkivaltaan ja muihin hyväksikäytön muotoihin ja

vaikuttavat naisten täysipainoista osallistumista kaikkiin elämän osa-alueisiin;

- E. toteaa, että naisiin kohdistuu edelleen monenlaista syrjintää EU:ssa ja että naiset ovat yhä aliedustettuja päätöksenteon kaikilla aloilla;
- F. katsoo, että ihmiskauppa on räikeä loukkaus perusoikeuksia, ihmisarvoa ja oikeuden ja demokratian peruseriaatteita vastaan; ottaa huomioon, että ihmiskauppa, jonka tarkoituksena on seksuaalinen hyväksikäyttö, on edelleen yleisin ihmiskaupan muoto; ottaa huomioon, että 76 prosenttia rekisteröidyistä uhreista EU:ssa on naisia;
- G. ottaa huomioon EU:n hlbt-tutkimuksen havainnot, joiden mukaan lesboilla, biseksuaalisilla ja transihmisillä on suhteeton riski joutua syrjityiksi seksuaalisen suuntautumisensa tai sukupuoli-identiteettinsä perusteella;
- H. katsoo, että sukupuoli itsessään ei luontaisesti aiheuta haavoittuvuutta ja että on monia tekijöitä, kuten köyhyys, sosiaalinen syrjäytyminen ja moniperusteinen syrjintä, jotka voivat johtaa haavoittuvaan asemaan joutumiseen;
- I. ottaa huomioon, että viimeisimmät Eurostatin arviot osoittavat, että naisten palkka on EU:ssa keskimäärin 16 prosenttia pienempi kuin miesten palkka;
- J. toteaa, että seksuaali- ja lisääntymisterveys ja niitä koskevat oikeudet ovat perusluonteisia ihmisoikeuksia ja olennainen osa ihmisarvoa¹;
1. pitää valitettavana, että sukupuolten tasa-arvoa ei ole vielä saavutettu, että monilla aloilla ei ole saatu aikaan parannuksia ja että naisten perusoikeuksia loukataan edelleen; korostaa, että naiset kärsivät edelleen syrjinnästä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä, mistä on osoituksena muun muassa heidän vähäinen edustuksensa tieteen, teknologian ja konetekniikan alalla, yrittäjinä ja päätöksentekoprosessissa sekä yksityisellä että julkisella sektorilla ja edelleen olemassa olevat sukupuolten väliset palkka- ja eläke-erot, myös kun on kyse maaseudulla elävistä naisista; toteaa, että syrjintä ja edustuksen vähyys pitävät yllä sukupuolistereotyyppioita, sosiaalista ja taloudellista syrjäytymistä ja naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa;
 2. painottaa, että on tarpeen torjua romaneihin kohdistuvaa rasismia kaikilla tasoilla ja keinoilla, ja korostaa, että tämä ilmiö on erityisen itsepintainen, väkivaltainen, toistuva ja tavallinen rasismin muoto; kehottaa jäsenvaltioita vahvistamaan edelleen romaneihin kohdistuvan rasismin torjuntaa ja tukemaan romaninaisten vaikutusvallan lisäämistä toteuttamissaan kansallisissa strategioissa edistämällä parhaita käytäntöjä;
 3. pyytää laatimaan tilastoja ja indikaattoreita moniperusteisesta syrjinnästä, joka jää usein piiloon esimerkiksi köyhyyteen ja rotuun perustuvan ”yleisen” syrjinnän alle; muistuttaa, että kun on olemassa syrjinnän riski, on olemassa vielä suurempi riski siitä, että syrjintä perustuu sukupuoleen; pyytää Euroopan unionin perusoikeusvirastoa (FRA) julkaisemaan raportin tästä asiasta;
 4. pitää valitettavana, että naiset kärsivät yhä syrjivistä työolosuhteista ja epätyypillisistä työsuhteista; korostaa, että erityisesti vähittäiskaupan alalla työskentelevät naiset voivat

¹ Kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelma, 7.2 ja 7.3 kohta.

joutua kärsimään työaikojen pidentämisestä ja siitä, että heille työntekijöinä kuuluvaa oikeutta pitää yksi lepopäivä viikossa ei kunnioiteta;

5. on huolissaan siitä, että sukupuolten tasa-arvoa vastustavat liikkeet ovat saaneet viime vuosina jalansijaa monissa jäsenvaltioissa; korostaa, että nämä liikkeet ovat haaste tähänastisille saavutuksille sukupuolten tasa-arvon alalla ja ne pyrkivät estämään lakeja ja politiikkoja, joilla suojellaan hlbt-i-henkilöitä viharikoksilta ja syrjinnältä;
6. pitää siksi valitettavana, että EU:ssa ei ole hyväksytty sukupuolten tasa-arvoa koskevaa strategiaa vuosiksi 2016–2020, ja kehottaa sukupuolten tasa-arvosta 16. kesäkuuta 2016 annettuja Eurooppa-neuvoston päätelmiä mukailleen komissiota vahvistamaan strategista sitoutumistaan sukupuolten tasa-arvoon vuosina 2016–2019 antamalla siitä tiedonannon;
7. kehottaa komissiota tehostamaan ponnistelujaan naisten määrän lisäämiseksi poliittisessa ja taloudellisessa päätöksenteossa noudattamalla kaksitahoista lähestymistapaa, jossa yhdistetään sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen ja kohdennetut toimenpiteet;
8. kehottaa komissiota parantamaan naisten osallistumista päätöksentekoon koskevien kattavien, vertailtavissa olevien ja luotettavien sekä säännöllisesti ajantasaistettavien tietojen keruuta, analysointia ja levittämistä;
9. tuomitsee kaikki sijaissynnytyksen muodot, koska ne loukkaavat kaikkien naisten oikeuksia;
10. kehottaa EU:n toimielimiä kannustamaan naisia osallistumaan Euroopan unionin vaaliprosessiin sisällyttämällä EU:n vaalilainsäädäntöön sitä seuraavan kerran tarkistettaessa ehdokasluettelot, joissa on tasapuolinen sukupuolijakauma;
11. pitää valitettavana, että vuoden 2012 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien johtokunnan jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä käsittely on edelleen keskeytyksissä, ja kehottaa neuvosta hyväksymään viimeinkin yhteisen kannan tästä ehdotuksesta;
12. korostaa, että sukupuolten väliset palkkaerot, jotka ovat tällä hetkellä keskimäärin 16 prosenttia EU:ssa, ovat syrjintää, jota on mahdotonta hyväksyä ja joka on vastoin EU:n perussopimuksia (SEUT-sopimuksen 157 artikla); kehottaa uudelleen jäsenvaltioita tarkistamaan olemassa olevaa lainsäädäntöään, jotta voidaan poistaa miesten ja naisten väliset palkka- ja eläke-erot; toteaa, että palkkojen läpinäkyvyyden lisääminen on perusedellytys sukupuolten välisten palkkaerojen poistamiselle; kehottaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön palkkojen läpinäkyvyyttä koskevan komission suosituksen;
13. katsoo, että on kiireellisesti laadittavaa samanarvoista työtä koskeva EU:n laajuinen määritelmä siten, että otetaan huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jotta voidaan varmistaa, että työolojen, työntekijöille annetun vastuun sekä työn fyysisten ja henkisten vaatimusten kaltaiset tekijät huomioidaan;
14. kehottaa panemaan täysipainoisesti täytäntöön miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa annetun direktiivin 2006/54/EY ja tarkistamaan sitä niin, että

yritykset velvoitetaan laatimaan sukupuolten tasa-arvoa koskevia toimia tai suunnitelmia;

15. panee merkille, että naisia on usein suhteettoman paljon ja vastoin tahtoaan epävarmoissa työsuhteissa, joissa osa-aikaisten, matalapalkkaisten ja määräaikaisten työsuhteiden sekä niin kutsuttujen nollasuhteiden määrä on suuri; toteaa, että osa-aikainen työ lisää köyhyysriskiä; palauttaa tässä yhteydessä mieleen, että miesten ja naisten tasa-arvo voidaan saavuttaa vain jakamalla oikeudenmukaisesti uudelleen palkallinen ja palkaton työ sekä työhön, perheeseen ja hoitovastuuseen liittyvät velvollisuudet;
16. korostaa itsenäisten ammatinharjoittajien, joilla ei ole asianmukaista sosiaaliturvaa, suurta osuutta maaseudulla sekä erityisesti naisten tekemän ”näkyttömän” työn suurta osuutta; kehottaa siksi jäsenvaltioita ja alueita, joilla on lainsäädäntövaltaa, parantamaan sukupuolten tasa-arvoa työmarkkinoilla koskevaa lainsäädäntöä ja erityisesti palkkoja, omistusoikeuksia ja päätöksentekoa koskevia säännöksiä sekä varmistamaan sosiaaliturvan sekä naisille että miehille, jotka työskentelevät maaseudulla;
17. painottaa laadukkaiden julkisten palvelujen keskeistä merkitystä köyhyyden ja etenkin naisten köyhyyden torjumisessa, sillä naiset ovat muita riippuvaisempia tällaisista palveluista;
18. kehottaa komissiota ryhtymään kattaviin ja globaaleihin lainsäädäntötoimiin äitien ja isien tarpeisiin vastaamiseksi, kun on kyse äitiys- ja isyyslomasta, vanhempainlomasta ja hoitovapaasta, jotta voidaan erityisesti auttaa miehiä toimimaan aktiivisessa roolissa isinä, mahdollistaa perhevastuiden oikeudenmukaisempi jakaminen ja tarjota tällä tavoin naisille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua työmarkkinoille;
19. pitää valitettavana komission päätöstä äitiyslomadirektiivin peruuttamisesta ja kehottaa komissiota esittämään uuden ehdotuksen sitovasta oikeudesta palkalliseen isyyslomaan;
20. korostaa, että vain pieni osa miehistä käyttää oikeuttaan vanhempainlomaan; kehottaa siksi ryhtymään konkreettisiin toimenpiteisiin sellaisten vanhempainloma koskevien oikeuksien edistämiseksi, jotka ovat mahdollisimman yksilöllisiä ja siirtämättömissä olevia;
21. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen hoitovapaan käyttöönottamisesta perheiden kohtaamien työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liittyvien haasteiden ratkaisemista koskevan komission etenemissuunnitelman mukaisesti; kehottaa komissiota esittämään lainsäädäntöehdotuksen tämän säännöksen käyttöön ottamiseksi;
22. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen EU:n liittymisestä Istanbulin yleissopimukseen ja kehottaa unionia ratifioimaan Istanbulin yleissopimuksen mahdollisimman pian, jotta ne voivat suojella naisia kaikenlaiselta väkivallalta ja perheväkivallalta ja estää ja poistaa kaiken tällaisen väkivallan; muistuttaa jäsenvaltioita siitä, että EU:n jäsenyys ei vapauta niitä Istanbulin yleissopimuksen allekirjoittamiselta, ratifioinnilta ja täytäntöönpanolta, ja kehottaa päättäväisesti niitä tekemään niin; korostaa, että Istanbulin yleissopimus on kattavin ja modernein käytettävissä oleva työkalu naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja naisten suojelemiseksi tällaiselta väkivallalta sekä tietojen keräämiseksi tällaisesta väkivallasta, ja pitää valitettavana, että vain 14 jäsenvaltiota on tähän mennessä ratifioinut sopimuksen;

23. tuomitsee kaikenlaisen naiseen ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan, kuten kunniamurhat, pakkoavioliitot, ihmiskaupan, perheväkivallan ja naisten sukuelinten silpomisen; katsoo, että nämä käytännöt eivät voi koskaan olla oikeutettuja ja että ne olisi kriminalisoitava ja niistä olisi rangaistava; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan päättäväisiä toimia näiden käytäntöjen torjumiseksi maailmanlaajuisesti ja EU:ssa; korostaa, että naiseen kohdistuva väkivalta on järjestelmällistä perusoikeuksien loukkaamista ja että 62 miljoonaa naista EU:ssa on joutunut väkivallan uhriksi;
24. katsoo, että kaikkien Euroopassa asuvien henkilöiden on kunnioitettava lainsäädäntöä sekä naisten oikeuksia ja ihmisarvoa;
25. pitää valitettavina Euroopassa julkisilla paikoilla tapahtuneita ahdisteluja ja raiskauksia ja katsoo, että kaikkien naisten ja tyttöjen olisi voitava tuntea olevansa turvassa kaikenlaiselta seksuaaliselta häirinnältä kaikilla julkisilla paikoilla Euroopassa; kehottaa jäsenvaltioita järjestämään tiedotuskampanjoita naisten seksuaalisen häirinnän torjumiseksi ja ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että tällaisista teoista määrätään asianmukaiset seuraamukset, että rikoksenteijät saatetaan oikeuden eteen ja että uhreja suojellaan asianmukaisesti;
26. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita ottamaan käyttöön tarvittavat resurssit ja välineet ihmiskaupan ja seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi;
27. korostaa, että sukupuoleen perustuvan väkivallan tehokas torjunta edellyttää naiseen ja tyttöihin kohdistuvien asenteiden muuttamista; toteaa, että naiset ja tytöt esitetään liian usein alistaisissa rooleissa ja että heihin kohdistuvaa väkivaltaa suvaitaan tai vähätellään liian usein; kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään lisätoimiin sukupuolistereotyyppioiden ja naiseen ja tyttöihin kohdistuvan syrjinnän torjumiseksi;
28. muistuttaa kehottaneensa komissiota esittämään naiseen kohdistuvaa ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa koskevan lainsäädäntöehdotuksen sekä laatimaan asiaa koskevan kokonaisvaltaisen strategian, jolla varmistetaan myös, että väkivallan uhreiksi joutuneilla naisilla on mahdollisuus käyttää oikeuskeinoja;
29. pitää myönteisenä, että liikehdintä naisten sukuelinten silpomisen lakkauttamiseksi lisääntyy koko EU:ssa; panee merkille, että jäsenvaltiot tekevät asteittain oikeusjärjestelmiinsä myönteisiä muutoksia, joilla kriminalisoidaan sekä sukuelinten silpomisen että lapsen tai nuoren naisen vieminen EU:n ulkopuolelle kolmanteen maahan sukuelinten silpomista varten; vaatii niitä jäsenvaltioita, jotka eivät vielä ole tehneet niin, varmistamaan, että niiden rikoslainsäädännössä suojellaan tyttöjä ja naisia sukuelinten silpomiselta;
30. toteaa, että prostituutio aloitetaan keskimäärin 13–14 vuoden iässä ja että seksuaalinen hyväksikäyttö on hyvin sukupuolittunut asia ja yksi sukupuoliperusteisen väkivallan muoto, joka on vastoin ihmisoikeusperiaatteita, joista sukupuolten tasa-arvo on yksi ydinperiaate;
31. korostaa vanhempien tärkeää roolia kasvatuksessa sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi;
32. kehottaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön lakeja ja toimia, jotka kohdennetaan suoraan rikoksenteijöihin seksuaalisen hyväksikäytön kysynnän vähentämiseksi; kehottaa niitä

lisäksi lakkauttamaan prostituoitujen rankaisemisen ja tarjoamaan tukipalveluja, mukaan lukien korkeatasoista sosiaalista, oikeudellista ja psykologista apua niille, jotka haluavat lopettaa prostituution;

33. kehottaa jäsenvaltioita panemaan täysimääräisesti täytäntöön rikoksen uhrien oikeuksista, tuesta ja suojelusta annetun direktiivin 2012/29/EU ja eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun direktiivin 2011/99/EU, jotta voidaan taata asianmukainen suojeleminen ja tuki väkivallan uhreiksi joutuneille naisille ja tytöille;
34. pitää erittäin valitettavana, ettei neuvosto ole vielä kukaan hyväksynyt vuonna 2008 annettua ehdotusta direktiiviksi uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta; on tyytyväinen siihen, että komissio priorisoi tätä direktiiviä; toistaa yhtäläisestä kohtelusta annettua direktiiviä koskevan kantansa ja kehottaa uudelleen neuvostoa hyväksymään ehdotuksen mahdollisimman pikaisesti;
35. tuomitsee kaikkinaisen hlbt-henkilöihin kohdistuvan syrjinnän ja väkivallan; kehottaa toteuttamaan lisätoimia rikosoikeuden ja syrjinnän vastaisen lainsäädännön vahvistamiseksi koko EU:ssa, jotta voidaan korjata homofobisista, bifobisista ja transfobisista viharikoksista rankaisemisessa edelleen olevat sääntelyn puutteet;
36. on huolissaan naisiin ja tyttöihin kohdistuvan verkkorikollisuuden kasvusta sekä tieto- ja viestintätekniikoiden ja internetin käytöstä naisten ja lasten ihmiskaupassa erityisesti seksuaalista ja työntekoon liittyvää hyväksikäyttöä varten; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita hyväksymään toimenpiteitä, joilla estetään ja torjutaan uuden teknologian käyttöä työkaluna erityisesti naisten ja tyttöjen etsimiseen ihmiskaupan, verkkoahdistelun ja verkkovainoamisen uhreiksi;
37. panee merkille EU:n perusoikeusviraston raportin intersukupuolisten henkilöiden perusoikeuksista ja Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun raportin ihmisoikeuksista ja intersukupuolisista henkilöistä; kehottaa komissiota kannustamaan jäsenvaltioita ryhtymään toimenpiteisiin intersukupuolisten henkilöiden perusoikeuksien suojelemiseksi ja kunnioittamiseksi;
38. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että lapset ja nuoret voivat käyttää oikeuttaan hankkia, vastaanottaa ja kertoa edelleen seksuaalisuuteen liittyvää tietoa, kuten seksuaalista suuntautumista, sukupuoli-identiteettiä ja seksuaalisuuden ilmaisua koskevaa tietoa ikätasolle sopivalla ja sukupuolten väliset erot huomioon ottavalla tavalla;
39. kehottaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön sukupuolinäkökohdat huomioon ottavia opetusohjelmia sekä toteuttamaan toimia tyttöjen ja naisten oikeuksien, sukupuolten välisen tasa-arvon, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolten välisen suhteiden huomioon ottamiseksi koulutusjärjestelmän kaikilla tasoilla; kehottaa myös varmistamaan, että niin tytöille kuin pojille annetaan rauhankasvatusta sekä syrjimättömyyden ja rasismien vastaista opetusta jo varhaiskasvatusvaiheessa;
40. toistaa, että kaikille naisille EU:ssa olisi taattava seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelujen saatavuus sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskevat oikeudet, turvallinen ja laillinen abortti mukaan luettuna, ja kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita dekriminisoimaan abortin ja siihen liittyvän hoidon; korostaa, että

kaikkien naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia on kunnioitettava, mukaan lukien heidän oikeutensa omaan kehoon ja seksuaalisuuteen ja oikeutensa olla joutumatta pakottamisen, syrjinnän tai väkivallan kohteeksi;

41. suhtautuu myönteisesti kaikkiin ponnisteluihin YK:n vammaisten oikeuksia koskevan yleissopimuksen panemiseksi täysimääräisesti täytäntöön; palauttaa mieliin, että vammaiset naiset ja tytöt ovat erityisen alttiita syrjinnälle ja että se estää heitä nauttimasta perusoikeuksistaan yhdenvertaisesti muiden kanssa;
42. kannustaa parlamentin asiasta vastaavia valiokuntia perehtymään intersukupuolisten henkilöiden ihmisoikeuksien suojeluun EU:ssa ja laatimaan siitä valiokunta-aloitteisen mietinnön;
43. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä, joilla suojellaan naisia ja hlbt-henkilöitä häirinnältä työpaikalla;
44. kehottaa komissiota torjumaan naisten epäoikeudenmukaista kohtelua ja mielikuvaa sukupuolten eriarvoisuudesta media-alalla ryhtymällä vaihtamaan parhaita käytäntöjä, joiden avulla media-alan yritykset voivat soveltaa paremmin sukupuolitaso-arvoista lähestymistapaa lähetystoiminnassa ja mainonnassa;
45. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan yhteistyössä komission kanssa kaikki tarvittavat toimet naispuolisten maahanmuuttajien, pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden sekä hlbt-pakolaisten ja -turvapaikanhakijoiden suojelun varmistamiseksi muun muassa antamalla heille oikeudellista neuvontaa ja terveyspalveluja, varaamalla naisille ja lapsille turvallisia tiloja ja erilliset peseytymistilat sekä takaamalla heille seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskevat palvelut ja oikeudet, turvalliset abortit mukaan luettuina;
46. on erittäin huolestunut tilapäismajoituksessa EU:ssa ja EU:n rajoilla elävien pakolaisnaisten ja -tyttöjen tilanteesta sekä siitä, että yli tuhat ilman huoltajaa olevaa alaikäistä on kadonnut EU:hun tultuaan; huomauttaa, että naiset ja tytöt ovat muuttovirroissa suurin ja erityisen haavoittuvassa asemassa oleva ryhmä, jonka tarpeet on arvioitava erityisen huolellisesti turvapaikka- ja vastaanottomenettelyjen yhteydessä; toteaa jälleen, että heitä varten on oltava erityisiä lähestymistapoja, ohjelmia ja toimenpiteitä;
47. korostaa, että turvapaikanhakijoille on avattava laillisia ja turvallisia pakoreittejä, jotta voidaan välttää ihmiskauppaverkostot ja jotta naiset, lapset, ikääntyneet sekä vammaiset henkilöt voivat hakea turvapaikkaa henkeään vaarantamatta;
48. palauttaa mieliin jokaisen naisen perusoikeuden julkiseen terveydenhuoltoon ja erityisesti Maailman terveysjärjestön määritelmien mukaisiin perusterveydenhuoltoon, gynekologiseen hoitoon sekä raskauteen ja synnytykseen liittyvään terveydenhuoltoon;
49. toteaa, että 70 prosenttia ihmiskaupan tunnistetuista uhreista Euroopan unionissa on EU:n kansalaisia ja että suurin osa uhreista on naispuolisia EU:n kansalaisia Keski- ja Itä-Euroopasta¹; kehottaa jäsenvaltioita panemaan täysimääräisesti täytäntöön ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta annetun direktiivin 2011/36/EU sekä lasten seksuaalisen

¹ Europol, tilanneraportti ihmiskaupasta Euroopan unionissa (helmikuu 2016).

hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston torjumisesta annetun direktiivin 2011/92/EU, jotta voidaan suojella naisia ja tyttöjä joutumasta ihmiskaupan, väkivallan ja seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi; kehottaa jäsenvaltioita puuttumaan kansallisissa strategioissaan ja toimintasuunnitelmissaan myös ihmiskaupan ja hyväksikäytön kysyntään;

50. korostaa, että paperittomilla maahantulijanaisilla ja -tyttöillä on oltava täydet mahdollisuudet käyttää perusoikeuksiaan ja että olisi kehitettävä laillisen maahanmuuton kanavia;
51. on hyvin huolissaan niiden maahantulijoiden ja turvapaikanhakijoiden tilanteesta, jotka salakuljetetaan EU:hun, koska heidän joukossaan olevilla naisilla ja lapsilla on erityisen suuri riski joutua seksuaaliseen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan kohteeksi; muistuttaa, että naiset ja lapset voidaan pakottaa seksiin korvauksena suojelusta tai avusta, joka auttaa heitä jäämään henkiin, ja että tämä johtuu joissakin tapauksissa avustustyössä ja rekisteröintijärjestelmissä olevista puutteista, perheen joutumisesta erilleen tai siitä, ettei ole olemassa turvallisia ja laillisia keinoja tulla EU:hun eikä tehokkaita toimia ihmiskaupan harjoittajien toiminnan estämiseksi; korostaa, että naisia ja lapsia, jotka suostuvat seksiin jäädäkseen henkiin, ei pidetä ihmiskaupan uhreina, eivätkä he siksi saa tarvitsemaansa apua;
52. huomauttaa, että kotitaloustyöntekijät ovat pääasiassa naisia, ja kehottaa jäsenvaltioita vauhdittamaan ILO:n kotitaloustyöntekijöitä koskevan yleissopimuksen ratifioimista ja täytäntöönpanoa neuvoston päätöksen 2014/51/EU perusteella tärkeänä välineenä ihmisarvoisten työehtojen varmistamiseksi;
53. vastustaa vahvasti pakolaisten, raskaana olevat naiset, lapset ja imettävät äidit mukaan luettuina, pidättämistä;
54. kehottaa vahvistamaan oikeutta perheiden yhdistämiseen koko EU:ssa ja parantamaan sen täytäntöönpanoa entistä nopeammilla ja edullisemmilla menettelyillä; painottaa, että perheenyhdistämismenettelyissä on annettava yksilölliset oikeudet EU:ssa oleviin perheisiin yhdistettäville naisille ja tytöille, jotta varmistetaan heidän riippumattomuutensa, kun on kyse terveydenhuollosta, koulutuksesta tai työstä;
55. ilmaisee huolensa romaninaisia ja -lapsia koskevien tietojen puuttumisesta ja toteaa, että nämä väestöryhmät ovat vaarassa joutua ihmiskaupan uhreiksi ja joutua tekemään pakkotyötä tai tarjoamaan palveluja, kuten kerjäämään; kehottaa komissiota toimittamaan ihmiskaupan uhreiksi tunnistettuja romaninaisia ja -lapsia koskevia tietoja, mukaan lukien tiedot siitä, kuinka moni heistä on saanut uhreille suunnattua apua ja missä maissa;
56. kehottaa komissiota ottamaan sukupuolinäkökulman huomioon kaikilla politiikan aloilla sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi tehokkaammin ja kaikissa lainsäädäntöehdotuksissa, mukaan luettuna järjestelmällinen sukupuolivaikutusten arviointi osana perusoikeuksien toteutumisen arviointia ja sisällytettynä muun muassa ehdokasvaltioiden kanssa käytävän vuoropuhelun kriteereihin;
57. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan sukupuolitietoista budjetointia välineenä, jolla voidaan varmistaa, että talousarvioita koskevissa päätöksissä otetaan huomioon sukupuoliulottuvuus ja tarkastellaan sen erilaisia vaikutuksia;

58. kehottaa komissiota sisällyttämään Eurooppa 2020 -strategiaan sukupuolten tasa-arvoa koskevan pilarin ja varmistamaan, että sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen liittyvät näkökohdat otetaan täysimääräisemmin huomioon eurooppalaisessa ohjausjaksossa sisällyttämällä sukupuoliulottuvuus vuotuisen kasvuselvitykseen ja maakohtaisten suositusten laatimiseen;
59. toteaa, että tiukkojen säästötoimien hyväksyminen ja valtiontalouden vakauttamisen liian suuri painottaminen EU:ssa ja jäsenvaltioissa pyrittäessä selviytymään talouskriisistä on lisännyt erityisesti naisten ja muiden heikossa asemassa olevien väestöryhmien köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä koko Euroopassa ja että nämä vaikutukset on otettava huomioon taloutta koskevissa maakohtaisissa suosituksissa;
60. pitää valitettavana, että sukupuoleen perustuva syrjintä on yhä yleistä myös muilla aloilla kuin työmarkkinoilla;
61. panee merkille, että naisten ja tyttöjen perusoikeuksia voidaan todella suojella vain lisäämällä heidän taloudellista, sosiaalista ja poliittista vaikutusvaltaansa, edustustaan ja osallisuuttaan;
62. korostaa, että tarvitaan kohdennettuja politiikkoja erityisryhmiin kuuluvien haavoittuvassa asemassa olevien naisten, kuten pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden, romaninaisten, etnisiin vähemmistöihin kuuluvien naisten, ikääntyneiden naisten ja vammaisten naisten, perusoikeuksien takaamiseksi;
63. kehottaa EU:n toimielimiä ottamaan demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevien tulevien EU:n mekanismien valvonta- ja suojelujärjestelmässä käyttöön erityisiä sukupuolten tasa-arvoa mittaavia indikaattoreita, Euroopan tasa-arvoinstituutin tasa-arvoindeksi mukaan luettuna;
64. kehottaa EU:n toimielimiä ja kaikkia jäsenvaltioita pyrkimään aktiivisesti sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen, palkkojen kartoittamiseen ja vanhempainvapaan tasapuoliseen jakamiseen; toteaa, että naisten sosiaalinen syrjäytyminen ja vähäinen sosiaalinen osallisuus johtuu siitä, että naisten työllisyysaste on alhaisempi kuin miesten ja naisia on enemmän osa-aikatyössä;
65. kehottaa EU:ta noudattamaan lähestymistapaa, jossa ihmis-, työ-, kuluttajan- ja ympäristöoikeudet ohjaavat kansainvälistä ja kansallista kauppaa ja investointeja eikä toisinpäin;
66. kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita ryhtymään yhteisiin toimenpiteisiin tietoisuuden lisäämiseksi jo olemassa olevista suojelukeinoista sekä tasa-arvodirektiivien paremman täytäntöönpanon ja soveltamisen varmistamiseksi käytännössä.

**LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS LAUSUNNON ANTAVASSA
VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	5.9.2016
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 13 -: 4 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Daniela Aiuto, Maria Arena, Angelika Mlinar, Margot Parker, Marijana Petir, Jordi Sebastià, Anna Záborská, Jana Žitňanská
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Stefan Eck, Eleonora Forenza, Arne Gericke, Constance Le Grip, Evelyn Regner, Marc Tarabella
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Sylvia-Yvonne Kaufmann, Olle Ludvigsson, Georgi Pirinski, Josep-Maria Terricabras, Claudiu Ciprian Tănăsescu

12.10.2016

VETOOMUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa vuonna 2015
(2016/2009(INI))

Valmistelija: Jude Kirton-Darling

EHDOTUKSET

Vetoamusvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. toteaa, että Euroopan parlamentille esitetyt vetoamukset tarjoavat kansalaisille merkittävän välineen, jolla he voivat raportoida perusoikeuksien rikkomuksista, joita he ilmoittavat kokeneensa asuinjäsenvaltioissaan;
- B. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan sisällyttäminen sitovana perustekijänä Lissabonin sopimuksen soveltamisalaan herätti suuria odotuksia EU:n kansalaisten keskuudessa yhteiskunnallisen ja sosiaalisen suojelun tasosta;
- C. toteaa, että Euroopan parlamentin vuonna 2015 saamista vetoamuksista lähes sata koski suoraan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tarkoitettujen perusoikeuksien rikkomista; ottaa huomioon, että vetoamusten käsittelyn aikana saattaa ilmetä myös lisäongelmia, jotka liittyvät perusoikeuskirjan tarjoamaan todelliseen suojeluun;
- D. ottaa huomioon, että perusoikeusrikkomuksia ei aina tehdä suoraan, vaan ne aiheutuvat joissakin tapauksissa ympäristön tilan heikkenemisen vuoksi; ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 37 artiklassa määrätään oikeudesta ympäristönsuojeluun; ottaa huomioon, että merkittävä osuus saaduista vetoamuksista käsittelee todellisia tai mahdollisia ympäristöön kohdistuvia loukkauksia;
- E. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 39 ja 40 artiklassa on tunnustettu asuinjäsenvaltioon perustuva äänioikeus ja vaalikelpoisuus kunnallisvaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa; toteaa, että liikkuvuutta koskevan oikeuden hyödyntäminen ei saisi haitata kyseisiä oikeuksia;

- F. toteaa, että perusoikeuskirjan 34 artiklassa vahvistetaan perusoikeus sosiaaliturvaan ja -apuun; ottaa huomioon, että yleinen korkealaatuinen julkinen terveydenhuolto on olennainen osa sosiaaliturvaa; ottaa huomioon, että ihmisarvoisen elämän takaava sosiaalinen asuntotuotanto sisältyy tämän artiklan soveltamisalaan; ottaa huomioon, että kohtuuhintainen energiansaanti on tärkeä osa ihmisarvoista elämää;
- G. ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen;
- H. ottaa huomioon, että perusoikeuksien saannissa on edelleen sukupuolten välinen kuilu etenkin, kun kyse on perusoikeuskirjan tasa-arvoa ja solidaarisuutta koskeviin osiin sisältyvien määräysten todellisesta täytäntöönpanosta miesten ja naisten jokapäiväisessä elämässä;
- I. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 24 artiklassa määrätään lasten perusoikeuksista; ottaa huomioon, että vuonna 2015 saatiin satoja vetoamuksia huoltajuusasioista, joilla useimmissa tapauksissa oli rajatylittäviä vaikutuksia; ottaa huomioon, että näiden asioiden suuren määrän käsittelemiseksi tehokkaammin perustettiin työryhmä;
- J. ottaa huomioon, että vetoamusvaliokunnan ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan yhteisessä mietinnössä erityiskertomuksesta Frontexia koskevasta Euroopan oikeusasiamiehen oma-aloitteisesta tutkinnasta OI/5/2012/BEH-MHZ pantiin merkille Frontexin pyrkimykset edistää perusoikeuksien noudattamista ja vaadittiin virastoa käsittelemään yksittäiset valitukset, jotka koskevat perusoikeuksien rikkomuksia sen toimien yhteydessä; ottaa huomioon, että tämä sisältää tapausraportointijärjestelmän perustamisen ja menettelysääntöjen laatimisen mutta ei rajoitu niihin; ottaa huomioon, että velvollisuus noudattaa ja suojella perusoikeuksia koskee kaikkia EU:n toimielimiä, virastoja ja elimiä;
- K. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 51 artiklan nykyinen kapea tulkinta on todellinen este aiempien määräysten toimivuudelle, sillä nyt ne eivät ehkä vastaa odotuksia ja johtavat mahdollisesti kansalaisten lisääntyvään tyytymättömyyteen; ottaa huomioon, että vetoamusvaliokunta järjesti äskettäin erityisen kuulemistilaisuuden, jossa keskusteltiin perusoikeuskirjan soveltamisalan laajentamistarpeesta;
- L. ottaa huomioon, että unioni ei voi sallia joissakin vetoamuksissa esiin tuotua kansalaisten perusoikeuksien, kuten tiedonsaannin vapauden, tukahduttamista tai kyseenalaistamista tai sietää vallan väärinkäyttöä ja institutionaalista rasismia ja muukalaisvihaa rajojensa sisällä;
1. ottaa huomioon / panee merkille, että kansalaiset olettavat perusoikeuskirjan takaavan heidän perusoikeuksiensa suojelun unionin ja jäsenvaltioiden toimielimissä, elimissä ja virastoissa, kun ne panevat täytäntöön EU:n lainsäädäntöä; toteaa, että heidän oikeuksiensa suojelun puute ja tietämättömyys niistä saattavat lisätä kansalaisten tyytymättömyyttä Eurooppa-projektiin; toteaa, että kansalaiset ymmärtävät vain rajoitetusti perusoikeuskirjan soveltamisalan; katsoo, että komissio ja jäsenvaltiot voisivat tehdä enemmän perusoikeuskirjaa, etenkin sen 51 artiklan vaikutusta ja kansalaisten oikeuksia koskevissa rikkomustapauksissa käytettäviä oikaisumenetelmiä koskevan tiedon lisäämiseksi toteuttamalla kohdennettuja kampanjoita sekä perinteisissä että verkossa toimivissa tiedotusvälineissä; kehottaa komissiota valppauteen, jotta jäsenvaltiot panevat perusoikeuskirjan täysimääräisesti ja

johdonmukaisesti täytäntöön; katsoo, että olisi harkittava 51 artiklan tulkinnan laajentamista unionin yksinomaisen toimivallan yli ja että tulevassa perussopimuksen tarkistamisessa olisi arvioitava uudelleen artiklan käyttökelpoisuutta;

2. katsoo, että eurooppalaisen kansalaisaloitteen ja tämän välineen vaikuttavan toiminnan todellinen uudistaminen voisi parantaa huomattavasti mielikuvaa unionista;
3. on erittäin vakuuttunut siitä, että säästötoimet ovat johtaneet EU:n perusoikeuksien suojelun jatkuvaan heikkenemiseen ja aiheuttaneet muun muassa hälyttäviä nuorisotyöttömyyslukuja, köyhien työntekijöiden määrän valtavan kasvun sekä köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen lisääntymisen; kehottaa keskeyttämään välittömästi kaikki säästötoimet ja kehottaa sekä EU:ta että sen jäsenvaltioita toteuttamaan kohdennettuja toimia, joilla pyritään varmistamaan laadukkaita ja ihmisarvoisia työpaikkoja ja sosiaalisen suojelun toimenpiteitä, ja keskittymään ensisijaisesti kansalaisiin, joita uhkaa köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen;
4. panee merkille sellaisten vetoamusten määrän kasvun, jotka koskevat taloudellista ja sosiaalista kriisiä Euroopassa, koska kriisi on johtanut moniin perusoikeusrikkomuksiin;
5. korostaa, että perusoikeuskirja sitoo kaikkia unionin toimielimiä, sen jokainen virasto ja elin mukaan luettuina, sekä jäsenvaltioita;
6. korostaa, että vaikka liikkumis- ja oleskeluvapaus on kansalaisille sisämarkkinoilla ja perusoikeuskirjassa myönnetty oikeus, monilla kansalaisilla on edelleen ongelmia tämän oikeuden toteutumisessa, sosiaaliturvaetuksien, eläkkeiden ja terveydenhuollon siirrettävyys sekä ammattipätevyyden ja henkilötietoja koskevien asiakirjojen tunnustaminen mukaan luettuina; kehottaa jäsenvaltioita toimimaan perusoikeuskirjan mukaisesti siten, että kansalaisille taataan yleinen oikeus saada terveydenhoitopalveluja (kuten lääkkeitä ja hoitoa), oikeuspalveluja, koulutusta sekä sosiaali- ja asuinpalveluja;
7. korostaa tarvetta taata naisille perusoikeudet ja etenkin yhteiskunnallinen ja poliittinen osallistuminen, kaikilla julkisen elämän aloilla; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita panemaan täytäntöön toimintalinjoja, joilla aktiivisesti ylläpidetään näitä oikeuksia YK:n yleiskokouksen 19. joulukuuta 2011 naisista ja poliittisesta osallistumisesta antaman päätöslauselman 66/130 mukaisesti;
8. korostaa, että vammaisilla ihmisillä on oikeus hyötyä toimenpiteistä, joilla taataan heidän itsenäinen elämänsä, yhteiskunnallinen ja ammatillinen sopeutumisensa sekä osallistumisensa yhteiskuntaelämään, kuten perusoikeuskirjan 26 artiklassa on vahvistettu; kehottaa komissiota, jäsenvaltioita ja niiden paikallis- ja alueviranomaisia varmistamaan, että näitä oikeuksia ja etenkin vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa YK:n yleissopimuksessa ja Marrakeshin sopimuksessa vahvistettuja oikeuksia kunnioitetaan, noudatetaan ja seurataan asianmukaisesti; katsoo, että EU:n varoja ei pitäisi käyttää hankkeisiin, joissa rikotaan näitä perusoikeuksia, kuten vammaiset henkilöt yhteisöstä erottaviin hankkeisiin;
9. kehottaa EU:ta ratifioimaan vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan ja suorittamaan EU:n lainsäädännön todellisen monialaisen ja perinpohjaisen uudelleentarkastelun mahdollisimman pian, jotta varmistetaan sen täysimääräinen yhdenmukaisuus yleissopimuksen määräysten kanssa

ja käynnistetään todella demokraattinen ja osallistava prosessi, jonka päämääränä on taata vammaisia henkilöitä edustaville järjestöille suora ja täysimääräinen osallistuminen;

10. korostaa, että vammaisten henkilöiden oikeuksia käsittelevän YK:n komitean loppupäätelmissä Euroopan unionin ensimmäisestä kertomuksesta arvioitiin kriittisesti, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden hyväksymät säästötoimet ovat heikentäneet vammaisten henkilöiden elinoloja ja horjuttaneet perusoikeuksien toteutumista;
11. korostaa, että Frontexin kanssa tekemisiin joutuvien turvapaikanhakijoiden perusoikeuksia olisi kunnioitettava ja heille olisi tarjottava täysimääräinen mahdollisuus pitää kiinni kyseisistä oikeuksista vakiintuneen valitusmekanismin avulla; pitää ilahduttavana riippumattoman valitusmekanismin sisällyttämistä Euroopan raja- ja merivartiostoa koskevaan asetukseen, jotta voidaan valvoa perusoikeuksien noudattamista kaikessa kyseisen viraston toiminnassa ja turvata se;
12. pitää myönteisenä Euroopan oikeusasiamiehen tutkintaa, joka johti tämän mekanismin perustamiseen, ja hänen jatkuvaa työtään sen varmistamiseksi, että EU:n toimielimet noudattavat perusoikeuksia; pitää myönteisenä hänen tutkimustaan siitä, noudattavatko jäsenvaltiot perusoikeuskirjaa käyttäessään varoja EU:n koheesiorahastosta rahoitettaviin hankkeisiin, joissa vammaisia henkilöitä sijoitetaan laitoksiin sen sijaan, että heitä integroitaisiin yhteiskuntaan;
13. korostaa, että EU:n ja jäsenvaltioiden on tärkeää suojella alkuperäisiä etnisiä, kansallisia, kielellisiä ja uskonnollisia yhteisöjä ja uhanalaisia kieliä;
14. pitää kaikkia syrjintätapauksia valitettavina; vaatii EU:ta ja jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota ja puuttumaan tehokkaasti vähemmistöjen ja maahanmuuttajien syrjintään sekä tiedotusvälineiden vapauden rajoittamiseen, joista säännöllisesti kerrotaan vetoomuksissa ja kansainvälisten järjestöjen, kuten Toimittajat ilman rajoja -järjestön, raporteissa; kehottaa unionia ja jäsenvaltioita toteuttamaan asianmukaisia toimia media-alan nykyisen tilanteen parantamiseksi, jotta turvataan täysin tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus, kuten Euroopan unionin perusoikeuskirjassa on määrätty; muistuttaa, että kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus on Euroopan unionin omaleimainen piirre ja että perusoikeuskirjassa suojellaan kulttuuristen ja kielellisten vähemmistöjen oikeuksia; pyytää, että neuvosto alkaisi jälleen käsitellä ehdotusta direktiiviksi, jonka avulla pannaan täytäntöön henkilöiden tasavertaisen kohtelun periaate uskonnosta, vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta;
15. kehottaa jäsenvaltioita ja niiden paikallis- ja alueviranomaisia takaamaan kaikkien unionin ulkopuolisista maista kotoisin olevien kansalaisten perusoikeudet, kuten oikeuden tehdä työtä EU:ssa sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja helpottamaan heidän sosiaalista osallisuuttaan; on huolissaan perusoikeuksien rikkomisesta maahanmuuttajien vastaanotto- ja säilöönottokeskuksissa;
16. korostaa, että tietyissä EU:n jäsenvaltioissa maahantulijoiden vastaanottokeskusten nykyiset hallinto- ja rahoitusmekanismit voivat lisätä lainrikkomuksia, korruptiota, väärinkäyttöä ja perusihmisoikeuksien loukkauksia;

17. pyytää komissiota toimimaan epäroimättä ja hyödyntämään täysimääräisesti valtuuksiaan ja oikeuksiaan rangaistakseen jäsenvaltioita, jotka eivät noudata sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta sekä kokoontumis- ja yhdistymisvapautta tai jotka syyllistyvät vallan väärinkäyttöön, kuten institutionaaliseen rasismiin ja muukalaisvihaan;
18. katsoo, että EU:n ja jäsenvaltioiden on noudatettava jatkuvasti solidaarisuusperiaatetta ja ryhdyttävä tarvittaviin toimiin jakaakseen vastuuta, jotta taataan muuttajien ja pakolaisten elämän täysimääräinen suojelu ja torjutaan rajat ylittävää rikollisuutta noudattaen täysimääräisesti palautuskiellon periaatetta ja perusoikeuksia;
19. panee merkille, että monet vetoamukset koskevat ongelmia, joita unionin kansalaisten laillisesti maassa oleskelevilla puolisoilla ja pysyvästi maassa asuvilla EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisilla, etenkin valtiottomilla henkilöillä, on oikeuksiaan harjoittaessaan;
20. katsoo, että uusiutuvia energialähteitä koskevaa investointi-ilmapiiriä heikentävän kansallisen lainsäädännön käyttöönotto heikentää joissakin tapauksissa oikeusvarmuutta, kuten joissakin saaduissa vetoamuksissa todetaan, ja sitä voidaan pitää myös perusoikeuskirjan rikkomisena, jossa vastuussa olevat eivät kykene saattamaan unionin energia- ja ilmastostrategiaan liittyvää lainsäädäntöä osaksi kansallista lainsäädäntöä tai panemaan sitä täytäntöön;
21. korostaa ongelmia, joita ilmenee sen vuoksi, ettei virallisia asiakirjoja, kuten avioliitto- ja adoptiotodistuksia, tunnusteta eri jäsenvaltioissa, ja jotka tekevät mahdottomaksi taata ”lapsen parhaan edun”;
22. kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota lasten oikeuksiin erityisesti rajatylittävissä huoltajuuskiistoissa, ilman vanhempien suostumusta tapahtuvissa adoptioissa ja tapaamisoikeuksissa, kuten vetoamusvaliokunnan lausunnossa adoptioihin liittyvistä rajatylittävistä näkökohdista todetaan; kehottaa komissiota antamaan Bryssel IIa -asetuksen tarkistuksen yhteydessä selkeät ohjeet ”lapsen parasta etua” koskevan käsitteen soveltamiselle; katsoo, että huoltajuutta ja vanhempainvastuuta koskevat olemassa olevat eroavaisuudet unionissa tekevät mahdottomaksi taata ”lapsen parhaan edun” ja lapsen oikeuden säilyttää yhteys molempiin vanhempiin;
23. kehottaa hyväksymään uuden lainsäädännön, jolla pyritään torjumaan energiaköyhyyttä, ja pitää ilahduttavina kaikkien hallinnon tasojen aiempia hankkeita, jotka suuntautuvat energian yleisen saatavuuden takaamiseen; katsoo, että erityistoimenpiteiden toteuttaminen kohtuuhintaisen energian varmistamiseksi kaikille kotitalouksille kuuluu perusoikeuskirjan 34 artiklassa vahvistettuun sosiaaliturvan ja -avun alaan; arvostelee päätöksiä, jotka saattavat ehkäistä tämän oikeuden toteutumisen ainoastaan sen vuoksi, että viranomaisten välillä on toimivaltakiistoja;
24. pitää valitettavana, että lapsiköyhyys on edelleen korkealla tasolla ja lasten köyhyysriski on edelleen aikuisten riskiä suurempi; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita lujittamaan toimiaan sellaisen holistisen strategian hyväksymisessä, jolla pyritään puuttumaan onnistuneesti kaikkiin lapsiköyhyyden taustalla oleviin syihin;
25. korostaa tarvetta lujittaa vetoamusvaliokunnan roolia perusoikeuskirjassa suojeltujen

perusoikeuksien noudattamiseksi;

26. pitää ilahduttavina HLBT-henkilöiden oikeuksissa vuonna 2015 saavutettua edistystä; on edelleen huolissaan sukupuoliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvan syrjinnän jatkumisesta sekä HLBT-henkilöiden sanan-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden rajoittamisesta; toteaa, että HLBT-perheiden syrjintäongelmaan on puututtava välittömästi, ja kehottaa jäsenvaltioita tunnustamaan niiden oikeudellisen aseman ja varmistamaan siten näiden perheiden liikkumisvapauden kaikkialla EU:ssa;
27. korostaa, että monilta valtiottomilta henkilöiltä puuttuu äänioikeus Euroopan parlamentin vaaleissa, mutta heidän kustannuksellaan myönnetään kuitenkin edustajanpaikkoja; kehottaa komissiota tutkimaan asiaa;
28. panee merkille intersukupuolisten henkilöiden perusoikeuksien rikkomisen Euroopan unionissa, sillä heillä on vain rajallinen oikeus edes omaan identiteettiinsä;
29. kannustaa komissiota puuttumaan mahdollisimman tehokkaasti kansallista äänioikeutta koskevaan kysymykseen erityisesti tapauksissa, joissa kansalaiset jäävät kansallisissa vaaleissa vaille äänioikeutta harjoittaessaan oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun, sekä tapauksissa, joissa he jäävät vaille äänioikeutta Euroopan parlamentin vaaleissa tai paikallisvaaleissa tai joissa heiltä evätään poliittisen puolueen jäsenyys;
30. muistuttaa, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 46 artiklan 1 kohdan nojalla korkeat sopimuspuolet ovat sitoutuneet riippumatta siitä, asetetaanko kyseinen velvoite sellaisenaan, oikeusvaltioperiaatteeseen perustuvan juhlallisen ja sitovan velvoitteen mukaisesti noudattamaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen lopullisia tuomioita asioissa, joiden osapuolina ne ovat; pitää valitettavina täytäntöönpanon viiveitä ja poliittisen tahdon puuttumista tietyissä olosuhteissa panna täytäntöön tiettyjä tuomioistuimen tuomioita; kannustaa voimakkaampiin toimiin siinä tapauksessa, että tuomioiden täytäntöönpanoa lykätään tai että ne jätetään jatkuvasti panematta täytäntöön;
31. kehottaa unionin ja jäsenvaltioiden toimielimiä ja elimiä unionin lainsäädäntöä täytäntöönpannessaan varmistamaan ympäristönsuojelun korkean tason ja noudattamaan kestävä kehityksen periaatetta; pitää valitettavana joissakin EU:n osissa tapahtuvaa liikakehitystä, jolla on haitallisia vaikutuksia Euroopan kansalaisten ja kyseisillä alueilla asuvien ympäristöön ja elämään;
32. korostaa, että hyvä hallinto kuuluu perusoikeuksiin; kehottaa jäsenvaltioita toimimaan esimerkkeinä ja varmistamaan muun muassa, että niiden hallintomenettelyt ovat avoimia, vastuullisia, oikeudenmukaisia, avoimia ja oikeasuhtaisia.

**LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS LAUSUNNON ANTAVASSA
VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	11.10.2016
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 26 -: 4 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Marina Albiol Guzmán, Margrete Auken, Heinz K. Becker, Soledad Cabezón Ruiz, Pál Csáky, Miriam Dalli, Rosa Estaràs Ferragut, Eleonora Evi, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sylvie Goddyn, Rikke Karlsson, Jude Kirton-Darling, Svetoslav Hristov Malinov, Notis Marias, Edouard Martin, Roberta Metsola, Marlene Mizzi, Julia Pitera, Gabriele Preuß, Laurențiu Rebega, Sofia Sakorafa, Yana Toom, Ángela Vallina, Cecilia Wikström, Tatjana Ždanoka
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Carlos Iturgaiz, Urszula Krupa, Miltiadis Kyrkos, Josep-Maria Terricabras, Axel Voss

**LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS ASIASTA VASTAAVASSA
VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	17.11.2016
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 41 -: 4 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Heinz K. Becker, Malin Björk, Michał Boni, Caterina Chinnici, Ignazio Corrao, Frank Engel, Tanja Fajon, Lorenzo Fontana, Mariya Gabriel, Ana Gomes, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Jussi Halla-aho, Monika Hohlmeier, Filiz Hyusmenova, Sophia in 't Veld, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Cécile Kashetu Kyenge, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Monica Macovei, Claude Moraes, József Nagy, Péter Niedermüller, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Branislav Škripek, Csaba Sógor, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Bodil Valero, Harald Vilimsky, Josef Weidenholzer, Kristina Winberg, Tomáš Zdechovský
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Daniel Dalton, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Ska Keller, Jeroen Lenaers, Andrejs Mamikins, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Christine Revault D'Allonnes Bonnefoy, Barbara Spinelli
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Lynn Boylan, Verónica Lope Fontagné, Mylène Troszczynski, Tom Vandenkendelaere, Rainer Wieland

LOPULLINEN NIMENHUUTOÄÄNESTYS ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA

41	+
ALDE	Nathalie Griesbeck, Filiz Hyusmenova, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Sophia in 't Veld
ECR	Monica Macovei
EFDD	Ignazio Corrao
GUE/NGL	Malin Björk, Lynn Boylan, Barbara Spinelli
PPE	Heinz K. Becker, Michał Boni, Frank Engel, Mariya Gabriel, Monika Hohlmeier, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, József Nagy, Csaba Sógor, Traian Ungureanu, Tom Vandenkendelaere, Rainer Wieland, Tomáš Zdechovský
S&D	Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Ana Gomes, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Cécile Kshetu Kyenge, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Andrejs Mamikins, Claude Moraes, Péter Niedermüller, Christine Revault D'Allonnes Bonnefoy, Birgit Sippel, Josef Weidenholzer
Verts/ALE	Ska Keller, Judith Sargentini, Bodil Valero

4	-
EFDD	Kristina Winberg
ENF	Lorenzo Fontana, Mylène Troszczynski, Harald Vilimsky

4	0
ECR	Daniel Dalton, Jussi Halla-aho, Helga Stevens, Branislav Škripek

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää